

Prihodnji teden spet razgovori o Suez

Po končani londonski konferenci o Sueškem prekopu, na kateri so postavili petčlanski odbor, ki naj bi vodil neposredne razgovore z Egiptom, so z zanimanjem pričakovali, kakšen bo tozadevni odgovor predsednika Naserja. Končno je egiptska vlada odgovorila, da je pripravljena na razgovore, zlasti še, ker je predsednik odbora, avstralski ministrski predsednik Menzies, dal zagotovilo, da razgovori ne bodo vezali nobene strani. Za začetek razgovorov so v Egiptu predlagali prihodnji ponedeljek.

Pripravljenost Egipta na razgovore z „odborom petih“ splošno smatrajo kot dokaz želje za mirno rešitev sueškega vprašanja, hkrati pa zlasti v Kairu poudarjajo, da ne more biti govora o kršenju egiptске suverenosti. Tudi predsednik Naser je izjavil, da pripravljenost na razgovore še ne pomeni pristanka Egipta na ameriški načrt o mednarodnem upravljanju prekopa. Zdaj pa je še sovjetski veleposlanik v Kairu Kiseljev izrazil mnenje sovjetske vlade, po katerem mora biti sueško vprašanje rešeno v skladu z načeli listine OZN in na podlagi spoštovanja suverenih pravic Egipta kot absolutnega gospodarja, lastnika in upravitelja prekopa z jamstvi svobodne plovbe za vse države.

Potek londonske konference in priprave na razgovore v Kairu so znatno ohladile tudi razvnete duhove na Zapadu, kjer so spoznali, da njihove grožnje z orožjem na nasprotni strani izzovejo le odpor, ki bi se v resnem slučaju verjetno tako razširil, da bi se Anglija in Francija znašli v še bolj težavnem položaju.

V Italiji ustvarjajo socialistično enotnost

Končno je prišlo v Italiji do pomembnega sestanka med voditeljem socialnih demokratov Saragatom in voditeljem levih socialistov Nennijem, ki sta se sestala, da pregledata možnosti za združitev obeh socialističnih gibanj. Dosedanji razgovori sicer še niso privedli do dokončnega sporazuma, vendar jim pripisujejo v italijanski javnosti velik pomen, ko poudarjajo, da je prišlo vprašanje socialistične enotnosti v Italiji v novo fazo.

Izgleda, da bo do ponovne združitve med obema socialističnima strankama prišlo postopoma: sedanji prvi fazi zblizevanja naj bi sledil kot druga faza skupen nastop na prihodnjih volitvah, potem pa bi začeli uresničevati tudi še zadnjo fazo — dokončno združitev. Take načrte vsaj odkriva socialistični tisk, v katerem sta svoje vtise o razgovorih povedala tako Nenni kot tudi Saragat.

O razgovorih piše socialistični tisk zelo navdušeno. Tako pravi socialdemokratsko glasilo »Giustizia« med drugim: Dejstvo je, da je bil storjen še en korak naprej na

čaju. O tem govori solidarnost vseh arabskih narodov, ki bi se dvignili kot en moč, če bi kdo napadel Egipt, še bolj potrjujejo to grožnjo, da bi v primeru napada na Egipt razstrelili vse naftovode iz Perzije, končno pa tudi vedno večje število ponudb za prostovoljni vstop v egiptsko osvobodilno armado, za katero se je priglasilo tudi že precejšnje število Amerikancev.

Izgleda, da so se zato v Angliji in Franciji odločili za bolj mirno in zakulisno borbo proti Egiptu. V ta okvir spadajo prizadevanja, da bi odtegnili od prekopa dosedanje tehnično osobe in tako otežkočili ali sploh onemogočili Egiptu nemoteno upravo prekopa, prav tako pa je v tej zvezi zanimivo tudi dejstvo, da so v zadnjih dneh odkrili v Egiptu obširno vohunsko mrežo, v katero so

menda vključeni tudi člani angleškega poslanstva.

Hkrati z vprašanjem Sueškega prekopa pa postaja zanimivo tudi vprašanje Panamskega prekopa, glede katerega je moral ameriški zunanji minister Dulles vzeti nase ostro lekcijo s strani panamskega zunanjega ministra. Ko je namreč govoril o Sueškem prekopu, je Dulles načel tudi vprašanje podobne morske poti v Panami, o kateri je dejal, da je Panamski prekop nacionalna pomorska pot in da imajo samo ZDA suverene pravice na tem področju. V nasprotju s temi trditvami pa je panamski zunanji minister Boyd v uradni izjavi poudaril, da ZDA nimajo nobenih suverenih pravic na področju Panamskega prekopa, marveč je le-ta že od nekdaj nacionalna last republike Paname.

Angleška vlada izpostavljena kritiki

V zadnjih mesecih je morala angleška vlada pod vodstvom ministrskega predsednika Edena preslišati že marsikatero kritiko zlasti zaradi svoje zunanje politike. Tudi njeni ukrepi na Cipru so že ponovno dali povod za ostre napade, katerim se zdaj pridružujejo spet novi očitki, ker je vlada zavrnila ponudbo ciprskega osvobodilnega gibanja za sklenitev premirja ter reševanje ciprskega vprašanja na medsebojnih pogajanjih.

Posebno s strani laburistov in liberal-

cev konservativni vladi ne morejo odpustiti, da ni izkoristila te priložnosti za nadaljnje obravnavanje ciprskega problema mirnim potom, marveč nadaljuje s politiko »trde roke«. Korak, ki ga je vlada napravila s tem, da je na obljubo odporiškega gibanja, da bo ustavilo nadaljnji boj z orožjem, odgovorila z objavo pogojev za kapitulacijo, imenujejo v opozicijskih krogih nespameten in neumesten.

Podobna mnenja zastopa tudi angleški tisk. »Reynolds News« pravi, da je šla angleška politika na Cipru iz slabega na slabše ali z dežja pod kap in »dokler se London ne bo postavil na novo stališče, ni upanja, da bi na Cipru obnovili mir«. Ugledni »Observer« pa poudarja, da bodo »politiko trde roke« morda odobrili nekateri pristaši vlade, toda javnost bo vladi težko oprostila, če bodo nadaljnji dogodki pokazali, da je zamudila priložnost, da bi na lep način zaključila ciprsko tragedijo.

Zdaj pa je angleško zunanje ministrstvo položaj še bolj zaostrojilo, ko je objavilo »dokumente«, po katerih je vodja upora na Cipru baje pregnani nadškof Makarios. S tem je tako rekoč zaprlo zadnja vrata za pogajanja, ker je bil Makarios edini Ciprčan, s katerim so Angleži doslej razgovarjali o ciprskem vprašanju.

V enem letu 106 napadov na dvojezično šolstvo

Kmalu po ratifikaciji Državne pogodbe, v kateri so v členu 7 zasidrana tudi določila o zaščiti slovenske narodnostne manjšine na Koroškem, so šovinistični krogi v pojačani meri obnovili svojo sovražno časopisno gonjo proti obstoječemu dvojezičnemu šolstvu. Ob prelistavanju večjega dela koroškega tiska in tudi nekaterih izvenkoroških listov smo ugotovili, da je bilo v času od 1. septembra lanskega leta pa do današnjega dne, torej v obdobju točno enega leta, objavljenih v tem tisku 106 člankov, člančičev in notic s hujskaško vsebino, naperjeno proti obstoju zakonito zasidranih dvojezičnih šol na slovenskem in jezikovno mešanem ozemlju Koroške.

Ko registriramo to številko, izrecno ugotavljamo, da še zdaleč ni popolna, ker smo mogli pri pregledu tiska upoštevati samo koroške dnevnike in dva tednika, med izvenkoroškimi listi pa v glavnem samo en dnevnik in en tednik. Če bi bili mogli zajeti ves tisk, ki se je na tem področju udeleževal in zlasti, če bi bili v naš pregled vključili tudi glasilo koroških nacistov in nekaj kriptonacističnih listov na Dunaju in v Salzburgu, bi prišli seveda do še večje številke. Vendar je tudi ugotovljeno število 106 napadov v enem samem letu zelo zgornje, ker kaže, s kakšno organizirano mrežo razpolagajo hujskači proti dvojezičnemu šolstvu. Ni namreč treba posebej poudarjati, da pobuda za to gonjo ne izhaja iz širših plasti miroljubnega prebivalstva, marveč je vzdrževana, načrtno organizirana in

dirigirana od razmeroma ozkega kroga nestrpnih ljudi, ki vidijo svoj življenjski smoter v vznemirjanju javnosti, v sejanju in umetnem razpihovanju narodnostne mržnje in v rovarjenju proti tolerantnemu in mirnemu sožitju koroškega prebivalstva obeh jezikov in narodnosti.

V glavnem je nosilec te škodljive dejavnosti družčina, ki je s pristankom oblasti na starih raznarodovalnih tradicijah obnovila Südmarmko in ima v uredništvih nacionalističnega tiska izdatno zaslombo. Hujskaški dejavnosti te družčine nudi omenjeni tisk široko publiciteto, pri čemer si posamezni listi medsebojno podajajo gesla, drug od drugega prepišujejo in s tem ustvarjajo videz, kot da bi bilo rovarjenje proti dvojezičnim šolam izraz razpoloženja prizadetega prebivalstva, v resnici pa ga uprizarja in vodi samo pečica nepoboljšljivih hujskačev. Pri ugotovljenih 106 napadih in teku zadnjih 12 mesecev prednjači Volkszeitung s 34, Allgemeine Bauernzeitung ji sledi s 15, Kleine Zeitung s 14, Salzburger Nachrichten s 13, Neue Front z 9 in Unterkräntner Nachrichten z 8 primeri. Levji delež — okroglo 90 odstotkov — vse propagande proti dvojezičnemu šolstvu je torej odpadel na meščansko-nacionalistični tisk, v 9 primerih pa je Südmarmkinemu delu in nacionalističnemu tisku nudila podporo tudi socialistična Die Neue Zeit.

Najbolj intenzivna je bila ta časopisna

Amerika se pripravlja na predsedniške volitve

Meseca novembra so v Ameriki predvidene volitve novega predsednika in podpredsednika ter sta se obe vodilni stranki — republikanci in demokrati — po daljših pripravih in raznih težavah končno sporazumeli za svoje kandidate. Republikance bosta ponovno zastopala Eisenhower in Nixon, medtem ko so se demokrati sporazumeli za Stevensona in Kefauverja. Hkrati s sprejemom kandidatov sta obe stranki objavili tudi svoj novi volilni program, ki pa se tako pri eni kot pri drugi zelo malo razlikuje od dosedanjega. Tudi med seboj se politični liniji obeh strank le malo razlikujeta in je na področju notranje politike morda ena najvidnejših razlik stališče v vprašanju rasnega razlikovanja. Tukaj so se namreč republikanci očitno bolj odločno postavili za prenehanje rasne diskriminacije v šolah, kar jim bo po vsej verjetnosti pridobilo mnogo glasov črncev.

Izid novembrskih volitev je seveda še popolnoma odprto vprašanje, vendar je že danes jasno, da bodo imeli republikanci tokrat opraviti z mnogo močnejšim nasprotnikom kot pri zadnjih volitvah. Sicer je Eisenhowerjev protikandidat ponovno Stevenson, toda upoštevati je treba, da je Eisenhower vsled zdravstvenega stanja več ali manj navezan na dom, medtem ko namerava Stevenson osebno prepotovati vso državo in se predstaviti volivcem tudi v najmanjšem kraju. Glavno pa je dejstvo, da hoče Stevenson tokrat za vsako ceno zmagati, dočim je pred štirimi leti le nerad sprejel kandidaturu.

Narodi si želijo mir in samostojnost

Vse dežele stremijo za tem, da se osamosvojijo in odresejo vsakega nadzorstva in zasedbe po tujih vojaških silah. Da postaja ljudstvo nestrpnost, o tem so se prepričale tudi ZDA, katerih obrambni minister Wilson je izjavil, da bodo ZDA zmanjšale število vojaških enot na Daljnem vzhodu in v Evropi, ker so narodi že siti okupacije.

Zgledu Sovjetske zveze, ki bo zmanjšala število Rdeče armade za več kot milijon vojakov, bodo po vsej verjetnosti sledile tudi ZDA in se širijo glasovi, da nameravajo do leta 1960 zmanjšati ameriško vojsko za 800 tisoč vojakov.

Sovjetski diplomat je obiskal Koroško

Od minule sobote zvečer do torka se je mudil na Koroškem svetnik sovjetskega veleposlaništva na Dunaju Timoščenko. Zaradi avtomobilske okvare se je v Grazu zakasnil skoraj za cel dan in je s svojima spremljevalcema namesto v soboto, kakor je bilo domenjeno šele v ponedeljek obiskal deželnega glavarja Wendeniga. Člani sovjetskega veleposlaništva so si pod vodstvom uradnika deželne vlade ogledali celovško centralno termo-kurilnico, tovarno čevljev Neuner, deželni muzej in ustanovo poljedelskih strojnih postaj, izven Celovca pa so si ogledali šolske delavnice avstrijske sindikalne zveze v Krivi vrbi ter sindikalno vajeniško okrevališče pri Otoku. Po obisku na Koroškem so sovjetski diplomati odpotovali v Innsbruck.

Pri naših otrokih ob Jadranu

Popoldanski parnik, ki vozi dnevno z Reke mimo Crikvenice proti jugu, je pristal ob crikveniškem glavnem pomolu. Vrv je švistnila po zraku in se zadrnila, pripravili so tudi ladijski mostič. Po mostiču so pričeli prihajati prvi prišleci. Med njimi so prispeli v Crikvenico tudi slovenski koroški otroci ter otroci ljubljanskega okraja.

Radovedno so se ozirali okoli, saj so nekateri bili prvič na morju. Otroci so se zvrstili na pomolu in nato odšli proti svojemu novemu bivališču. Kljub dolgi vožnji niso bili utrujeni, saj so se med potjo okrepčali v Ljubljani in na Reki, kjer so se tudi odpočili v tamkajšnjem mladinskem domu.

Pot je mlade prišlece vodila najprej po glavnem sprehajališču, kjer so občudovali vitke palme in krasne hotele ter počitniške domove. Kmalu so prispeli do sprehajališča Vladimira Nazora, kjer stoji tudi »Dječje odmaralište Vladimira Nazora«. Tukaj bodo tri tedne uživali sinje jadransko morje in sonce ter se v družbi otrok ljubljanskega okraja tudi čim bolj priučili slovenskega jezika. (Vladimir Nazor je bil eden največjih hrvatskih piscev).

Počitniški dom Vladimira Nazora je velik ograjen prostor, ki se v terasah dviga nad morjem. V osrednjem poslopju je uprava, v dveh podolgovatih paviljonih z balkoni so nastanjeni otroci s svojimi vzgojitelji. Zadnja stavba prav na vrhu z velikimi okni pa je obednica, od koder je lep razgled proti Crikvenici, bližnjemu letovišču Selce in preko morja do otoka Krk.

Sinje Jadransko morje vabi v svoje valove, otroci polegajo po toplem pesku, se sončijo, skačejo v vodo, plavajo... Tako jih je prevzelo prijetno novo okolje, da le redki pogrešajo svoje domače, seveda pa vsi želijo, da bi tudi njihovim mamicam, očkom, bratcem in sestrkam bilo dano preživljati prijetne počitnice ob morju, kjer je vsak dan posebej doživetje zase. Skrbne starše gotovo zanima, kako živijo njihovi otroci na morju. Tukaj na kratko njihov dnevni red.

Ob 7. uri je vstajanje. Helga iz Sveč bi rada še spala, toda sestra Inge ji ne da miru, saj je bilo nočnega počitka dovolj. Ana-Marija že teče v umivalnico zadaj za spalnico; pridružijo se ji še druge. Ko se piščalka v drugič oglasi, že vsa mladina hiti v obednico k zajtrku. Po zajtrku tovarišica upravnica seznani otroke z dnevnim redom ter jih opozori tudi na morebitne napake prejšnjega dne; teh je vedno manj, čim bolj se otroci privadijo na novo življenje. Tovarišica vzgojiteljica Lelija ima že pripravljene izgubljene stvari otrok, kajti njihove mamice gotovo ne bi bile preveč navdušene, če bi otroci pustili in pozabili polovico svojih stvari v koloniji. Nato je pospravljanje postelj in omarič, potem pa do kosila kopanje. Vmes dobijo seveda tudi malico. Po okusnem in zadostnem kosilu — otroci dobijo jedi, kolikor si je želijo — je popoldanski počitek, nato pa spet kopanje do večerje.

Otroka, ki ne bi znal čisto nič plavati, ni več; vsak se že spušča po vodi in napravi vsaj nekaj plavalnih gibov. Čas večerje nas spet poveže v obednico, nato pa se že začena spuščati noč na zemljo. Tedaj odidejo otroci na kratek večerni sprehod, ali pa posedejo kar po klopih na vrtu. Nekateri pregledujejo stvari, ki so jih čez dan nakupili v Crikvenici: to so predvsem spominske šatule in razni drugi predmeti iz školjk, ki jih bodo ponesli seboj na Koroško kot spomin na prekrasne počitnice. Spet drugi se ozirajo proti severu, kjer slutijo sive stene Karavank in za njimi svojo lepo domovino — Koroško. To bo spet pripovedovanje, ko se

vrnejo, in še pozimi, ko se bodo v mrzlih in zasneženih dneh greti za toplo pečjo, bodo pripovedovali o lepih dneh v kraljestvu sonca in morja, s katerimi jih je obdaril Svet za socialno skrbstvo Ljudske republike Slovenije.

Seveda tudi naše skrbne zdravnice ne smemo pozabiti, saj požrtvovalno skrbi za

Prelepe dni počitnic preživljajo naši otroci v kraljestvu sonca in morja.

zdravje naših otrok. Kaj hujšega se doslej ni pripetilo in upamo, da se pod nadzorstvom skrbnih vzgojiteljev tudi v bodoče ne bo. Vendar tudi majhne praske in odrgrnine, pa tudi sončne opekline zahtevajo pozornost in nego.

Počasi, počasi postaja vse temneje. Iz bližnjega mesta se zasliši glasba iz nočnih lokalov, mesec plove po temnem nebu, po morju pa se neslišno premikajo luči ribiš-

kih čolnov. V daljavi se prižiga in ugaša svetilnik...

Koroški otroci se razhajajo v spalnice. Kakor je bilo zjutraj težko vstati, tako je seveda zdaj težko iti k počitku — toda red mora biti: ob devetih zvečer je v koloniji že vse mirno. S pesmijo se vsak večer poslavljajo otroci od minulega dne, v sanjah

pa se že veselijo na lepote, ki jih še čakajo, na prijetni izlet z ladjo na otok Krk in Rab, na vesele igre in mnoge pesmi. Le tovarišica upravnica — tudi letos vodi kolonijo skrbna upravnica Minka Rajner, ki je koroške otroke spremljala že v Kaštel Lukšiču, Splitu in Strunjanu — in vzgojitelji še bdijo ter se posvetujejo, kako bodo otrokom omogočili čim boljše počitnice.

prof. Miljeva Tomc

Vedno večji razvoj in pomen dunajskih velesejmov

Dunajski velesejmi, ki jih prirejajo vsako leto v pomladi in v jeseni, se razvijajo v svetovni velesejem. Letošnji dunajski velesejem od 9. do 16. septembra bo po svojem obsegu večji in po organizaciji smotnejši, kakor so bili vsi dosedanjí velesejmi. Izraziti mednarodni značaj prireditve je močna pobuda za uspešno tekmovalno avstrijskega gospodarstva z ostalim svetom ter si domača proizvodnja zares tudi osvaja zaslužen priznanje.

Poleg množine avstrijskih podjetij, med temi 16 iz Koroške, bo na dunajskem jesenskem velesejmu v kolektivnih razstavah razstavljalo 15 tujih držav iz treh kontinentov. Letos bodo prvič razstavljale tudi LR Kitajska, Pakistan in Portugalska.

Na razstavi bodo različne novosti iz področja gradbenih strojev, strojev za izdelavo in popravo orodja, strojev za urade, gospodinske tehnike, pohištva in kmetijskih strojev. Kmetijskemu gospo-

darstvu bo spet posvečena posebna pozornost. V posebni razstavi »Načrtovati, graditi, gospodariti« bo predvsem prikazan nov način smotrne in ustrezajoče gradnje kmetijskih objektov, ki naj bodo poceni in praktični. Ta razstava je bila že na pomladanskem velesejmu in je vzbujala veliko zanimanje in pozornost tudi inozemskih obiskovalcev. Vzorci nove gradnje prikazujejo možnosti, kako je mogoče v sodobnem tehničnem obratovanju doseči delovno-gospodarske prednosti. Druga posebna razstava za kmetijstvo bo prikaz avstrijske svinjereje in krmljenja svinj. Nadalje bo razstava kmetijskih strojev s praktičnimi predvajanjmi na posebej pripravljenem prostoru. Pa tudi poskušnja avstrijskih vin je na dnevnem redu v okviru kmetijske razstave.

V ostalem bodo v velikem obsegu zastopane vse panoge, ki so plod dela človeškega uma, iznajdljivosti in napredka. Na dunajski jesenski velesejem pričakujejo okoli 600.000 obiskovalcev.

Mednarodna razstava vin v Ljubljani

V okviru ljubljanskega Gospodarskega razstavišča je bila zadnja sobota odprta II. mednarodna razstava vin, na kateri je 79 razstavljalcev iz 19 držav razstavilo 430 vzorcev najrazličnejših vinskih sort. Med razstavljalci je najbolj številno zastopana Jugoslavija, katero zastopa 52 podjetij z 282 vzorci.

Razstavo je odprl sekretar za blagovni promet zveznega izvršnega sveta dr. Marjan Breclj, udeležili pa so se otvoritve poleg številnih domačih predstavnikov tudi celovski župan Graf in podžupan Pogatschnig, predsednik celovškega velesejma Novak, direktor celovškega velesejma Gutschmar, predsednik tržaškega velesejma ing. Sospisia in drugi.

Med razstavo, ki bo trajala do 2. 9., je mednarodna komisija za ocenjevanje vin izmed 430 predloženih vzorcev nagradila 308 vzorcev ter podelila 36 zlatih, 231 srebrnih in 41 bronastih medalj. Tudi pri nagradah je dosegla Jugoslavija prvo mesto in dobila 24 zlatih, 161 srebrnih ter 32 bronastih medalj, kar pomeni veliko priznanje za jugoslovansko vinsko proizvodnjo. Ostale medalje pa so bile podeljene naslednjim državam: Alžir 1 srebrno; Anglija 10 srebrnih; Avstrija 5 srebrnih; Bolgarija 16 srebrnih in 2 bronasti; Čile 1 srebrno; Grčija 3 zlate in 1 srebrno; Južna Afrika 1 srebrno; Madžarska 3 zlate, 12 srebrnih in 3 bronaste; Portugalska 1 zlato in 5 srebrnih;

Romunija 14 srebrnih in 4 bronaste ter Španija 4 zlate in 2 srebrni medalji.

Dr. Breclj odvarja vinsko razstavo, za njim na levi ljubljanski župan dr. Dermastja in celovski podžupan Pogatschnig.

PO ŠIRNEM SVETU

New Delhi. — Indijski ministrski predsednik Nehru bo 24. septembra obiskal Saudovo Arabijo, kjer se bo mudil na krajšem obisku. V poučenih krogih ne izključujejo možnosti, da bo indijski državnik ob tej priliki obiskal tudi Kairo in vodil razgovore s predsednikom Naserjem.

Berlin. — Sovjetska letalska divizija, ki je bila nastanjena v Oranienburgu, je zapustila Vzhodno Nemčijo in se vrnila nazaj v Sovjetsko zvezo. Ob njenem odhodu je bila velika svečanost, na kateri je govoril zunanji minister Bolz, ki je terjal od zahodnih sil, naj zmanjšajo svoje oborožene sile v Zahodni Nemčiji.

Damask. — V Kataru na petrolejskem področju v Perzijskem zalivu je prišlo do demonstracij. Demonstranti so vdrli v britanski konzulat in na njem izobesili egiptsko zastavo. Demonstranti so vzklikali proti Veliki Britaniji in se navduševali za Egipt. Britanski vladi pa so poslali brzojavko, v kateri jo opozarjajo, da bodo petrolejske naprave v Kataru uničili, če bo Anglija napadla Egipt.

Džakarta. — Indonezijski predsednik Sukarno je v nedeljo s posebnim letalom odpoval na državniške obiske v Sovjetsko zvezo, Jugoslavijo, Avstrijo, Češkoslovaško in Kitajsko. Indonezijskega predsednika spremlja 40-članska delegacija.

Singapur. — Bataljon britanskih vojakov, ki so ga pretekli teden pripeljali iz Koreje v Singapur, da bi se boril proti malajskim upornikom, je dobil ukaz, naj se vrne v Veliko Britanijo. Bataljon se je nato takoj napotil v domovino.

Peking. — Agencija Nova Kitajska poroča, da je zadnja skupina 354 japonskih vojnih ujetnikov, ki so jih zadržali na Kitajskem kot vojne zločince, prispela v Tienčin, od koder jih bodo z ladjo odpeljali na Japonsko.

London. — Prihodnjo pomlad bo Velika Britanija na Božičnem otoku v Pacifiku preizkusila dve ali štiri vodikove bombe. To bodo prve v Veliki Britaniji izdelane vodikove bombe. Vsaka bomba bo imela eksplozivno moč po 10 milijonov ton trinitrotoluola. Vodikove bombe se bodo razpočile v višini 2500 metrov.

Varšava. — Pretekli teden je odpravnik poslov poljskega veleposlaništva v Moskvi Banak izročil pomočniku sovjetskega zunanjega ministra Patoličevu dokument, s katerim Poljska priznava avstrijsko državno pogodbo in neodvisno ter demokratično Avstrijo. Po določitavi avstrijske državne pogodbe je treba dokument o priznanju avstrijske neodvisnosti deponirati pri sovjetski vladi.

Washington. — Ameriška komunistična partija zahteva od zveznega davčnega sodišča, naj jo proglasi za stranko »bona fide«, torej tako, ki uživa zaupanje in je lahko oproščena plačevanja dohodnine. Partija tudi odklanja plačilo 326.312 dolarjev na račun neplačanih davkov in kazni za leto 1951.

Džakarta. — Indonezijski minister za informacije Suibjo je predlagal, naj bi na sestanku držav Colombo (Indija, Burma, Indonezija, Pakistan in Ceylon) razpravljali o položaju po neuspeli londonski konferenci. Na sestanku bi govorili tudi o novih možnostih za konferenco azijskih in afriških dežel.

Dubrovnik. — V ponedeljek je bila v Dubrovniku v Jugoslaviji otvoritev 47. kongresa Svetovnega združenja za mednarodno pravo. Kongresu prisostvuje 450 pravnikov iz 38 dežel.

Budimpešta. — Medtem ko različni časopisi prinašajo poročila o odstranjevanju ovir iz bodeče žice vzdolž avstrijsko-madžarske meje, je tudi radio Budimpešta sporočil, da so dovolili madžarskim državljanom, ki so bili odeljeni iz obmejne pasu, da se zopet lahko vrnejo v svoj domači kraj.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Avstrijsko blago čez Hamburg

V tranzitu čez Hamburg je avstrijsko blago v prvih petih mesecih letos doseglo 361.826 ton, proti 380.000 tonam v vsem lanskem letu. Računajo, da bo letošnji tranzit avstrijskega blaga čez Hamburg daleč prekosil tranzit iz leta 1955.

Vojvodski klobuk

Doba plemenite gospode je pri nas že davno minula. Uradno nimamo več grofov, baronov, vojvod in knezov, saj se niti celovški ordinariat ne imenuje več knezo-škofijski. Ni pa še zmanjkalo ponižnih lakajev in udanih slug, ki ob danih priložnostih z nasladi pripogibajo kolena in se mečejo v prah.

Taka priložnost se je nudila pretekli teden, ko sta se v Salzburgu, na Dunaju in v Vrbi ustavila vojvoda Windsorski in njegova soproga. Za večji del meščanskega tiska je bil to senzacionalni dogodek prve vrste, ki je skoro zasenčil vsa ostala dogajanja. Oboževalci plave krvi so se razživali v svojem elementu. Vsi vzhiceni so na dolgo in široko opisovali, da sta britanska gosta prispela z desetčlanskim spremstvom v štirih luksuznih limuzinah z 80 velikimi kovčki in 20 komadi manjše ročne prtljage, da sta najela na Dunaju 16 soban v najdražjem hotelu, kako sta bila oblečena, koliko različnih pudrov in šmink ter parfumov in drugih izbranih dišav uporabljala vojvodska soproga, da sta njena zlati nakit in dragulje potrebni na potovanju kar cela aktovka in še večja torba povrh, da sta svojega psička pustila v Parizu in še mnogo sličnih pomembnih podrobnosti.

Svojevrstni rekord v tem lakajskem petolizništvu je vsekakor dosegla celovška Volkszeitung. Res da ni mogla kriviti hrbta pred zlato kraljevsko krono, ker se ji je Windsorski pred leti odrekel, zato pa se ji je zdel vsaj vojvodski klobuk vreden ponižnega malikovanja. Ko smo občudovali v tem listu objavljeno sliko plemenitega pokrivala, smo se nehote spomnili naslednje žgoče satirične pesmi našega velikega pisatelja in pesnika Ivana Cankarja:

Sultanove sandale

Vsi vezirji in vsi paše,
vsi klečali so pred njim:
»Slava ti, nebeško sonce,
slava, sultan Ibrahim!

Kolikor jih je sedelo
na prestolu kdaj popréd,
do kolena ti ne seže
niti prerok Mohamed.

Ah, kadàr te vzame Allah
k sebi v sveti sedmi raj,
Kaj bo z nami, kaj bo z nami,
s hlapci tvojimi tedaj!»

In so tarnali, jokali,
in še bolj in zmerom bolj;
on pa sname z nog sandale,
položi jih na prestól.

»Ne prestanite, otroci —
meni se mudi v harém,
tukaj so sandale moje
pa častite jih medtem.«

Nemški dramatik Bert Brecht umrl

Bert Brecht, ki se je rodil 10. februarja 1898. leta, je sredi avgusta umrl v Vzhodni Nemčiji. Bil je eden najpomembnejših sodobnih nemških dramatikov. Študiral je nekaj semestrov prirodoslovja in medicine, vendar je kaj kmalu študij opustil in se povsem posvetil dramatiki. V Münchenu, kjer je živel dalje časa, se je gibal v krogu drugih revolucionarnih pisateljev. Živel je tudi v Berlinu, toda od tod so ga leta 1933 izgnali zaradi revolucionarne nastojenosti. V prvi dobi svojega pisateljevanja je Brecht zbudil pozornost s svojo ekspresionistično dramatikom, značilna dela iz te dobe so n. pr. »Baal« in dramska satira »Bobni ponoči«. Za ti deli je dobil Kleistovo nagrado. V tej dobi je še napisal »Beraško opero« in »Beraški roman«. Iz-

ven Nemčije sta želi velik uspeh njegovi deli »Mati« in »Sveta Ivana klavnic«.

Po izgonu iz Berlina je Brecht živel v Sovjetski zvezi, od tu pa je leta 1941 odšel v Združene države Amerike. Tudi v emigraciji je nadaljeval svoje plodno pisateljsko udejstvovanje in žel posebno priznanje z obsodbo hitlerjevskega režima v delu »Strah in beda Tretjega Reicha«. Iz Grimmelhausenovih baročnih romanov pa je Brecht črpal snovi za svoje uspešno delo »Mati Korajža in njeni otroci«. Osvetlil je bistvo vojne in s tem dal delu občečloveško veljavo. Še v Ameriki je napisal tragedijo »Galileo Galilei«.

Po vrnitvi v Evropo je živel v Vzhodni Nemčiji, kjer je do zadnjega plodno deloval. Nastala so dela: »Dobri človek iz

Sovjetska gledališča in njih občinstvo

Predstave sovjetskih gledališč trajajo navadno od pol osmih zvečer pa tja do polnočne ure, kajti tam niso samo dejanja dolga, marveč se močno zavlečejo tudi odmori. Posebnost sovjetskih gledališč je namreč tudi v tem, da obiskovalci v odmorih živahno komentirajo posamezna dejanja ter tako vzdružujejo čim bolj tesne vezi med igralci in publiko.

Cene vstopnic in izredno dober obisk gledališč omogočata, da se mnoga gledališča vzdržujejo v glavnem z lastnimi sredstvi. Igralski ansambli so veliki, kljub temu pa je značilnost sovjetskih gledališč razmeroma malo premier v eni sezoni. Mnogi, celo znani igralci, zaradi takega načina dela čakajo na večjo vlogo tudi več sezon. Gledališča se te pomanjkljivosti vedno bolj zavedajo in nameravajo že v tej sezoni dati občinstvu več premier, igralcem pa več zaposlitve.

Pri izbiri del čutijo vodstva gledališč posebno obveznost do domačih sodobnih

ustvaritev. V ta namen poseben odbor gledaliških strokovnjakov sprejema nova dela iz vse države, jih ocenjuje in o njih obvešča posamezna gledališča. Poleg tega pa so na sovjetskih odrih zelo priljubljene dramatizacije velikih del Tolstaja, Gorkoga, Dostojevskega, Balzaca in drugih svetovnih avtorjev. Zato jim posvečajo mnogo prizadevnosti ne le dramaturgi, marveč tudi izvajalci.

Slovar ilirskega jezika bo izšel na Dunaju

V začetku srednjega veka je izumrl jezik Ilirov, ki so živeli na ozemlju današnje Makedonije v sosedstvu s Kelti v današnji Sloveniji in Tračani v vzhodni Srbiji. Danes služi ta jezik le še znanstvenikom, v omejenem številu pa so se ilirske besede ohranile v albanščini.

Jugoslovanski učenjak Anton Majer, ki si je kot profesor primerjalnega jezikoslovja s svojim dolgoletnim znanstvenim delom pridobil svetovni sloves, je kot svoje najpomembnejše delo sestavil slovar ilirskega jezika, katerega zdaj tiskajo na Dunaju. Slovar bo izšel v dveh debelih knjigah v založbi dunajske Akademije znanosti in umetnosti, kar nedvomno pomeni veliko priznanje znanemu hrvatskemu znanstveniku, hkrati pa tudi priznanje jugoslovanskemu jezikoslovlju sploh.

Majerjev slovar, v katerem je vsako geslo izpopolnjeno s citati, ohranjenimi na ilirskih spomenikih, z razlagami in opombami, je v prvi vrsti namenjen jezikoslovcem in bo lahko uspešno služil za proučevanje ilirskega jezika odnosno davne zgodovine krajev, kjer so živeli Iliri in njihovi sosedje.

Sečuana», »Kavkaški krog s kredo«, »Gospod Puntila in njegov hlapec«. Omembe vredne so še njegove obdelave Hašekovega Švejka.

Brecht pa ni pomemben samo kot dramatik. Mnoge zasluge si je pridobil s svojim literarno — teoretičnim udejstvovanjem in tako soustvarjal podlago za sodobno in moderno dramatikom.

KULTURNE DROBTINE

V Zagrebu bo gostoval ameriški balet

V okviru svoje turneje po Evropi, ter bližnjem in Srednjem vzhodu bo znana ameriška baletna skupina »Balletteater« iz New Yorka gostovala tudi v Zagrebu. Pri nastopu, ki je predviden za začetek septembra, bo sodelovalo okoli 50 članov baleta, med njimi 12 najboljših plesalcev svetovnega slovesa. Na programu so klasična dela in dela nekaterih sodobnih koreografov.

Mednarodni knjižni sejem

Mednarodni knjižni sejem v Frankfurtu bo odprt od 19. do 24. septembra. Na njem bo razstavljalo 1100 založnikov. Razstavili bodo 14.000 novo izšlih knjig iz Zahodne in Vzhodne Nemčije ter iz devetnajstih drugih dežel, med njimi tudi iz Avstrije.

Lukaszov Goethe v slovenskem prevodu

Znameniti madžarski literarni teoretik in publicist Georg Lukasz je doživel pred kratkim novo slovensko izdajo, ko je pri Cankarjevi založbi izšla njegova knjiga »Goethe in njegov čas«. V knjigi so zbrani trije literarno-kritični eseji, posvečeni Goethejevemu delu. V prvi, najboljšeje študiji, razpravlja Lukasz o »Faustu« ter posveča posebna poglavja nastanku »Fausta«, njegovi ideji, likom Fausta, Mefista in Marjetke ter stilnim problemom te umetnine. Dve drugi razpravi sta posvečeni »Werterju« in »Wilhelmu Meistru«. Delo, ki pomeni pomemben prispevek k prevodom iz literarne eseistike, je slovenskemu bralcu posredoval Božo Vodušek, prevajalec Goethejevega »Fausta«.

Dunajska Opera in milanska Scala za sodelovanje

Med dunajsko Državno Opero in milansko Scalo so sklenili pogodbo o triletnem sodelovanju obeh kulturnih ustanov. Sporazumeli so se zlasti o skladnem sestavljanju klasičnega in modernega repertoarja obeh Oper, o vzajemnem medsebojnem gostovanju in izmenjavi dirigentov, režiserjev ter pevcev. Prav tako so se dogovorili za koordinacijo pri sestavljanju programov za vsakoletni glasbeni festival v Salzburgu.

Lojze Ude:

TEORIJA O VINDIŠARJIH (Osnutek kritične razprave)

Predvsem to, da so Nemci vedno označevali vse Slovane, Slovence, z »Windin« in podobno, nazadnje z »Windische«. Slovenski jezik, katerokoli slovensko narečje, so označevali z »windische Sprache«. Nikomur ni v tem času prišlo na misel, da bi pod temi imeni razumel kaj drugega kakor Slovane ali del Slovanov, Slovence, slovansko jezikovno skupnost, slovenski jezik. Nemška znanost, seveda tista, ki je vredna tega imena, ne dokazuje in ne more dokazati kaj drugega.

Vendar pa se proti temu poznamenovanju že ob koncu XVIII. in v prvih desetletjih XIX. stoletja začenja pojavljati odpor oz. kulturni in politični razvoj na slovenskem ozemlju privede do tega, da nemško poznamenovanje slovenskega narodnega imena in jezika z »Windische«, »windische Sprache«, postane žaljivo, zastarelo, nesmiselno.

Kako v nadaljnjem razvoju pride do tega, da uporabljajo te izraze le še izraziti sovražniki slovenskega naroda in jezika in poleg tega še v nasprotnem pomenu kakor doslej, to bomo videli v naslednjih poglavjih.

2. Od sredine XIX. stoletja dalje

Meščanska revolucija leta 1848 je nenemškemu narodu v habsburški monarhiji omogočila, da postavijo svoje politične programe. V

tem letu se je rodil tudi slovenski politični program Zedinjene Slovenije. Vendar pomeni to leto tudi začetek tiste nacionalne borbe, ki je končno privedla do razpada habsburške podonavke državne tvorbe. Iz prvobornih razpadov se je v nadaljnjem razvoju pretvorilo nemško-avstrijsko meščanstvo v najostrejšega sovražnika nacionalne enakopravnosti drugih narodov. Plast nacionalnih zatiralcev nenemških narodov se je z vstopom nemškega meščanstva v politično vodstvo avstrijske monarhije le še razširila, čeprav so se v ustavnem razdobju od leta 1861 dalje (februarski patent) razširile tudi možnosti legalne borbe za enakopravnost. Posebno na Koroškem vtiska temu razdobju pečat kar najbolj zagrizen in dosleden odpor nemških nacionalistov proti vsaki razširitvi slovenskih jezikovnih pravic v šoli in v upravi in načrtna germanizacija. Razen v knjigi »Aus dem Wilajet Kärnten« (Celovec 1913) je ta borba dokumentirano najbolje opisana v razpravi koroškega zgodovinarja dr. Martina Wutteja »Der gesamtdeutsche Gedanke in Kärnten« (Carinthia I, 1940). Pangermansko nacionalistična miselnost velike večine koroške nemške družbe do druge svetovne vojne je našla v Wutteju svojega glavnega zgodovinarja. W. spada med najizrazitejše zastopnike tistega

avstrijskega zgodovinarja v preteklosti, ki je borbo za privilegirani, gosposki položaj nemštva v Avstriji stalno zamenjalo z borbo za obstoj nemštva v Avstriji. Prežeto s tem duhom to zgodovinarstvo ni bilo med najmanjšimi krivci razpada podonavke države in ne med najmanjšimi krivci, da je še danes toliko Avstrijcev, ki ne morejo pravilno presoditi svoje preteklosti in da niti danes ne najdejo pravih odnosov do drugih narodov, posebej do slovenskega naroda. W. razprava »Der gesamtdeutsche Gedanke in Kärnten« je bila spisana v času, ko je bila moč Hitlerjeve Nemčije na vrhuncu in se je nemškimi imperialistom zdela, da lahko govorijo brez vsake maske. Zato je W. odkrit in zelo jasan. Po W. je bila glavna življenjska naloga te družbe od vsega početka v tem, da brani koroško enotnost in ohrani nerazdeljeno Koroško za čas združitve z nemškim rajhom. Z veliko prostodušnostjo dokazuje W. zagrizeni odpor te družbe proti slovenski jezikovni enakopravnosti v kateremkoli območju, vidi v tem veliko zaslužnost in opisuje vneto te družbe v pospeševanju organizacij, ki naj čuvajo samonemški značaj dežele (Schulverein, Südmark itd.). Res, Slovenci k tej zgodovinski podobi nemško-avstrijskega nacionalizma na Koroškem nimamo kaj dodajati, le da imenujemo stvari z njenim končnim pravim imenom in da govorimo o nacionalnem zatiranju koroških Slovencev in o načrtni germanizaciji. (Na Koroškem se še ni pojavil zgodovinar, ki bi hotel Wuttejev zgodovinski prikaz dela in ciljev

nemško-avstrijske družbe na Koroškem kaj korigirati).

V tem razdobju šele začenja nemško-avstrijska meščanska družba na Koroškem uporabljati naziv »Windische« v izrazito namerno žaljivem pomenu. Ustvarjajo se politični pogoji za vindišarsko teorijo v raznih oblikah.

a) Neka žaljivost je bila z nazivom »Windische« združena že od nekdaj. Na to sem opozarjal že ob Linhartu. Na slovenskem ozemlju so gospodarili sami nemški fevdalci. Kar je bilo slovenskega, »vindišarskega«, je bilo vse v socialno, politično podrejenem položaju. Tako je beseda »Windischer« v ustih nemškega fevdalca nujno pomenila pripadnika slovenske jezikovne skupine in obenem pripadnika socialnega sloja tlačanov. V zadnjih desetletjih XIX. in prvih desetletjih XX. stoletja pa je žaljivo obnašanje nemško-avstrijskega meščanskega nacionalizma proti koroškim Slovincem zadobilo izredno surove oblike.

»Mnogo otrok je moralo v prejšnjih časih, ako so govorili med seboj slovensko, za kazneni nositi lesenega osla na hrbtu in veliko pol so morali slovenski otroci popisati s kazenskim refrenom: »Ich bin ein windischer Esel«, tako opisuje knjiga »Aus dem Wilajet Kärnten« (str. 9) odnos koroškega nemškega učiteljstva do slovenskih otrok v tistem času. »Skoro za vse učiteljstvo, ki delajo med Slovenci, je značilno naziranje okrajnega šolskega inšpektorja Artnika, ki je v Tinja h rekel v šoli otrokom: »Deutsch ist nobel, ist schön; windisch ist baurisch, ist schief« (str. 10).

(Se nadaljuje)

Št. Jakob v Rožu

Še ni tako dolgo od tega, ko smo v našem listu poročali, da je naš domačin Tone Samonik uspešno zaključil študij na dunajski veterinarski fakulteti in postal živinozdravnik. Kakor smo mu čestitali takrat, tako mu tudi zdaj želimo vso srečo ob novem pomembnem življenjskem koraku, ko si je s svojo izvoljenko Elviro obljubil zakonsko zvestobo.

V sredo preteklega tedna je po civilni poroki na celovškem magistratu Tonetov sošolec Mihi Krištof iz Velike vasi v celovški stolnici tudi cerkveno potrdil življenjsko zvezo, sklenjeno med Tonetom in Elviro. Potem pa je mladi par v najožjem krogu obhajal poročno slavo pri Elvirinem stricu v Borovljah.

Toneta poznamo vsi kot značajnega in

Obvestilo staršem

Prihod otrok z letovanja v Crikvenici

Iz počitniške kolonije v Crikvenici se bodo otroci vrnili v petek, dne 7. septembra 1956. V Področico bodo prispeli z vlakom ob 15.45, v Beljak ob 16.29 in v Celovec ob 18.04 uri. S tem obveščamo starše, da pridejo po svoje otroke ob prihodu vlaka na navedene postaje.

Zveza slovenskih organizacij

marljivega člana naše narodne družine. Leta 1945 je odšel na študij v Jugoslavijo, pozneje pa je šolanje nadaljeval na Dunaju, kjer je tudi diplomiral. Čas svojega bivanja na Dunaju je izrabil tudi v narodno delo in je bil dalj časa predsednik Kluba slovenskih akademikov, kateri so v njem spoznali prijetnega tovariša in poštvalnega delavca. Prav tako se je v Jugoslaviji izsolala tudi njegova žena Elvira, ki je še zdaj kot učiteljica na službenem mestu blizu Ljubljane.

Novoporočencema še enkrat želimo vse najboljše in najlepše na skupni življenjski poti!

Pa še eno poroko naj zabeležimo: Pred nedavnim se je namreč poročil tudi naš domačin Franci Cvitnik, katerega pozna predvsem mlada generacija, saj se je dalj časa pridno udeleževal na mladinskem

Po naši zemlji

Breška ves pri Šmihelu nad Pliberkom

Pred nedavnim je prišel dr. Rudi Čik, zdravnik v Ljubljani, v svojo rojstno vas na dopust in obisk svojih sorodnikov in znancev. Priljubljeni rojak se je hotel doma nekoliko odpočiti in preživeti nekaj dni med svojimi dragimi. Prav dobro se je počutil v svojem domačem kraju in hitro je potekal čas dopusta. Kmalu bi se moral spet vrniti nazaj na svoje službeno mesto in k svoji ženi v Ljubljano.

V četrtek minulega tedna pa je obiskal še Celovec. Izkoristil je možnost, da se je peljal z osebnim avtomobilom, katerega lastnik je gostilničar Jaka Čajčman iz njegove rojstne vasi, ki je avto tudi šofiral. Srečno sta prispela v Celovec in kmalu opravila svoje posle, nato pa sta se spet odpeljala proti domu. Na veliko nesrečo se je med potjo pripetila huda prometna

in športnem področju, kjer si je s svojim prikupnim značajem pridobil mnogo prijateljev. Njemu in njegovi ženi Jelki kličemo — na mnoga leta!

Sinča ves

V ponedeljek popoldne je nenadoma pričelo greti v gospodarskem posloju Friderika Višovnika v Sinči vasi. Ogenj se je širil z veliko naglico ter je gospodarsko poslopje uničil do temeljnega zidovja. Zgorela je domala tudi vsa letošnja letina in gospodarski stroji ter orodje. Nastala škoda je seve velika. Požarne brambe, ki so prihitele iz vasi, iz Peračije, Dobrle vasi in iz Velikovca, so mogle preprečiti, da se požar ni razširil tudi na stanovanjsko poslopje.

Bistrica v Rožu

V nedeljo, dne 26. avgusta 1956 smo spremili k zadnjemu počitku Janeza Rogčnika, najstarejšega moža v naši okolici. Nekoliko več o življenju in značaju dragega pokojnika bomo napisali v prihodnji številki. Žalujemo sorodnikom naše iskreno sožalje!

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.

Sobota, 1. september:

5.35 Glasbena budnica — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.30 Pozdrav nate — 16.15 Odlični izbor — 18.30 Po dolinah in planinah naša pesem se glasi (slov.) — 20.15 „Signorina“ opereta.

Nedelja, 2. september:

6.10 Svetlo vzhaja sonce — 7.27 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.05 Oddaja za kmete — 9.00 Dobro razpoloženi v nedeljo dopoldne — 11.05 Veselo petje, veselo igranje — 13.45 Iz domovine — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Glasbeno srečanje dežel — 19.00 Nedeljska športna poročila — 19.45 Godba na pihala — 20.15 Zaljubljen v melodije.

Ponedeljek, 3. september:

5.35 Glasbena budnica — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Zapisniki iz domovine — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 15.30 Podeželski venček — 18.15 Mladina v poklicu — 18.45 Slovenska oddaja — 20.15 Igrajo plesni orkestri iz Graza.

Torek, 4. september:

5.35 Kmečka godba — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Bolnišnica od danes — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 14.30 Mladinska oddaja — 16.30 Poznani umetniki — 20.15 „Meistersingerji iz Nürnberga“. Iz festivala v Bayreuthu.

Sreda, 5. september:

5.35 Glasbena budnica — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Iz ženskega sveta — 9.00 Pozdrav

nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 16.00 Nove plošče — 18.45 Slovenska oddaja — 20.15 Kaj potrebujemo na kmetiji — 20.50 Glasba sveta.

Četrtek, 6. september:

5.35 Kmečka godba — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Avstriji v inozemstvu — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 15.30 Operetna glasba — 18.45 Oddaja kmetijske zbornice — 20.15 Koroška lovska ura.

Petek, 7. september:

5.35 Alpski zvoki — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Domovina in čas — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 15.30 60 minut brez odmora — 18.45 Slovenska oddaja — 20.15 Vesela enodejanka, komedija.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 1. september:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Malo od včeraj, malo od danes — 12.00 Opoldanski spored slovenske narodne glasbe — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.35 Slavne arije s slavnimi solisti — 14.40 Želeli ste — poslušajte! — 16.20 Koncert po željah — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 20.00 Veseli večer.

Nedelja, 2. september:

6.00 Vesele in poskočne za nedeljsko jutro — 8.58 Pisana vrsta slovenskih narodnih pesmi — 11.35 Lahka glasba — 12.10 Opoldanski glasbeni spored — 13.30 Oddaja za našo vas — 14.15 Želeli ste — poslušajte! — 16.00 Prenos s evropskega prvenstva v veslanju na Bledu — 18.55 Promenadni koncert — 20.00 Večerni operni spored — 21.00 Športna poročila.

nezgoda. V bližini Sinče vasi je na precej ozkem mostu privozil z nasprotne smeri tovorni avtomobil. Vozili sta trčili in je težki tovorni avtomobil osebni avto naravnost potlačil. Dr. Čik in Čajčman sta se nevarno poškodovala, oba sta zgubila zavest in so ju v takem stanju prepeljali v bolnišnico v Celovec. Čajčman je odnesel težke zunanje poškodbe, dr. Čik pa si je prelomil lobanjo, v hrbet pa se mu je zapicilo veliko drobcev stekla, ki ga je v Celovcu oskrbel za svojega brata in se je pri sunku zdrobilo. Zdravnikove poškodbe so bile tako hude, da je v prvih dneh nihal med življenjem in smrtjo, dočim Čajčmanove poškodbe niso bile tako zelo nevarne.

Tragični dogodek je vzbudil pri vseh, ki hudo prizadeta poznajo, veliko pozornost in sočutje. Upamo, da bo spretnim zdravnikom uspelo, da bodo kmalu ozdravili tudi ti dve žrtvi cestnega prometa. Nepričakovana nesreča pa je spet glasen opomin: vozite previdno!

Lipa

V sredo minulega tedna se je 13-letni fant Erich Kandolf iz Potoka pri Lipi smrtno ponesrečil na postaji Lipa-Rožek. Ko je bila zatvornica ob postaji že zaprta, je zlezal skozi in hotel preteči na drugo stran proge. Nesrečni fant ni zapazil, da je v istem trenutku pridrvel potniški vlak iz Beljaka. Fant se je zaletel naravnost v lokomotivo, ki ga je odbila v stran, da je nezavesten obležal ob robu. Hudi poškodbi je podlegel še prej, preden je prispel rešilni avto.

Nesrečni fant je bil večkrat na postaji, kjer so se na obeh straneh ustavljali avtomobili ter je prihajal vlak. Z reklamno tablico z napisom »Sobe za oddati« je opozarjal potnike na tujske sobe, ki jih imajo doma. Večkrat je kakšnega res tudi privedel na dom. Tistega nesrečnega dne pa ga je dohitela usodna nezgoda.

Ponedeljek, 3. september:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Opoldanski koncertni spored — 11.50 Za dom in žene — 12.00 Slovenske narodne pesmi in domače viže — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Pisan spored zabavnih melodij — 14.40 Želeli ste — poslušajte! — 16.20 V svetu opernih melodij — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 20.00 „Praška pomlad“ — s festivala.

Torek, 4. september:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.00 Igrajo vam domači ansambli — 8.52 Od melodije do melodije — 12.00 Melodije iz filmov in glasbenih revij — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.35 Pester operni spored — 14.30 Za dom in žene — 14.40 Želeli ste — poslušajte! — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Športni tednik — 20.00 Spored slovenskih narodnih pesmi.

Sreda, 5. september:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Orkestralna glasba — 11.50 Za dom in žene — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Igra kmečka godba — 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.40 Želeli ste — poslušajte! — 16.20 Popoldanski koncert — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 18.15 Pisan spored solistične glasbe — 20.00 „Madama Butterfly“ opera.

Četrtek, 6. september:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Opoldanski koncertni spored — 12.00 Popularne melodije — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Veseli zvoki — 13.35 Od arije do arije — 14.30 Turistična oddaja — 14.40 Želeli ste — poslušajte! — 15.35 Slovenske narodne — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 7. september:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.00 Poje zbor Slovenske filharmonije — 8.55 Popevke in ritmi — 9.30 Narodne pesmi — žalostne — 11.05 Pesmi raznih narodov — 11.50 Za dom in žene — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Igramo vam za prijetno razvedrilo — 15.35 Poje ljubljanski komorni zbor — 18.10 Slavni pevci, slavne arije — 18.50 Družinski pogovori — 20.00 Glasba narodov sveta.

Hranilnica in posojilnica
Št. Janž v Rožu r. z. z. n. j.

VABILO

na

redni letni občni zbor

ki bo v nedeljo, dne 2. septembra 1956 ob 2. uri popoldne v Zadržnem domu v Št. Janžu.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora
2. Poročilo upravnega odbora
3. Poročilo nadzornega odbora
4. Odobritev šilingove otvoritvene bilance z dne 1. 1. 1955.
5. Odobritev računskega zaključka za leto 1955.

6. Nadomestna volitev enega člana upravnega odbora

7. Določitev obrestne mere za posojila
8. Slučajnosti

Opomba: Ako bi občni zbor ob določenem času ne bil sklepčen, se eno uro pozneje vrši na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki sklepa brez ozira na število zastopanih deležev.

K obilni udeležbi vabi

predsednik
Matevž Krasnik, l. r.

*

Kmečka gospodarska zadruga
Št. Janž v Rožu r. z. z. o. j.

VABILO

na

redni letni občni zbor

ki bo v nedeljo, dne 2. septembra ob 4. uri popoldne v Zadržnem domu v Št. Janžu v Rožu.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora
2. Poročilo upravnega odbora
3. Poročilo nadzorstva
4. Odobritev šilingove otvoritvene bilance z dne 1. 1. 1955.
5. Odobritev računskega zaključka za leto 1955.
6. Nadomestna volitev enega člana upravnega odbora
7. Slučajnosti

Opomba: V slučaju, da občni zbor ob določenem času ne bi bil sklepčen, se eno uro pozneje na istem mestu ter z istim dnevnim redom vrši drug občni zbor, ki sklepa pri vsakem številu zastopanih deležev.

K obilni udeležbi vabi

predsednik:
Florijan Lapuš, l. r.

*

VABILO

na

kmečko prireditev

združeno s tekmo koscev (s kosami in različnimi kosilnicami), govorom, petjem, godbo in drugim sporedom, ki bo

v nedeljo, dne 9. septembra 1956,
ob 14. uri

na Knaži, na ravnini med Šimonom in Travarjem, na travniku levo ob cesti v smeri iz Pliberka proti meji.

Tekma bo zanimiv prikaz zmogljivosti kosilnih strojev in spretnosti motoristov v primeri s košnjo z navadnimi kosami. Ostali spored pa je poleg poučnega namenjen razvedrilo in sproščanju po večini noma že opravljenem napornem poletnem kmečkem delu.

Kmetje in kmetice, kmečka mladina in vsi, ki ste povezani s kmečkim življenjem, to bo dan za vas in vabimo vse iz vseh strani! Številna prometna sredstva, s katerimi povsod razpolagate, naj služijo to nedeljo za najštevilnejši obisk na naši kmečki prireditvi!

Slovenska kmečka zveza

KOLEDAR

Petek, 31. avgust: Rajmund

Sobota, 1. september: Egidij

Nedelja, 2. september: Štefan

Ponedeljek, 3. september: Doroteja

Torek, 4. september: Rozalija

Sreda, 5. september: Lavrencij

Četrtek, 6. september: Caharija

Maja 1957 — prvi umetni satelit Zemlje

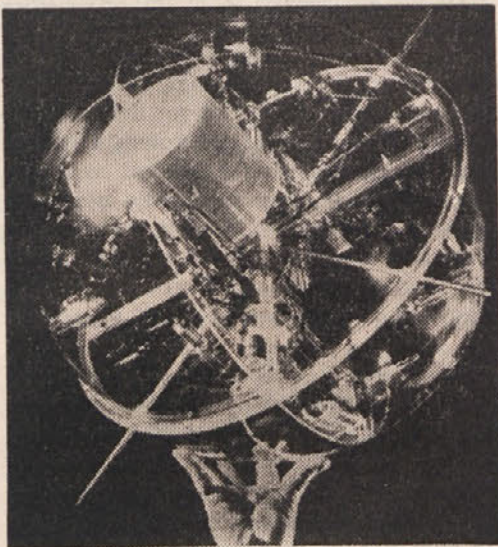
Ameriški znanstveniki so v najnovejših točkah konstrukcije umetnega satelita, katerega montaža bo predvidoma zaključena meseca maja prihodnjega leta. Se istega meseca, pravijo, ga bodo izstrelili v vesemirje.

Do nedavnega so pravili, da bo ameriški umetni satelit krožil okrog Zemlje 320 do 1280 kilometrov visoko, vendar sedaj izjavljajo, da bo krožil še veliko višje, in sicer 2240 kilometrov daleč od našega planeta.

Zaenkrat predvidevajo, da bodo satelit izstrelili v ameriški državi Floridi s pomočjo 21,6 metra dolge rakete, ki bo tehtala 11 ton. Umetni satelit s premerom 53 centimetrov in 9,45 kilograma teže bo-

do namestili na vrhu rakete. Umetni satelit bo imel tudi vse potrebne priprave za beleženje znanstvenih podatkov.

Wac Corporal je bila raketa, ki je doslej prišla najvišje — okoli 400 kilome-

trov in pri tem dosegla hitrost 2700 metrov na sekundo. Satelit bo odnesla v vesemirje raketa Vanguard, za katero pravijo, da bo dosegla 7500 metrov na sekundo. Umetni satelit bo raketa ponesla 480 kilometrov visoko in ker bo satelit krožil okoli Zemlje po elipsasti poti, se bo najbolj približal našemu planetu na 320 kilometrov, najbolj pa se oddaljil od njega 2240 kilometrov.

Elektronski možgani, s katerimi bo izstrelila raketa satelit na 480 kilometrov višine, bodo nameščeni v srednjem delu rakete.

Slika (AND) nam predstavlja model umetnega satelita, ki so ga zgradili na podlagi dosedanjih podatkov za gradnjo pravega satelita, ki bo krožil okoli zemeljske oble. Model je opremljen z vsemi podrobnostmi, ki bodo vgrajene v pravi sa-

telit, predvsem so to različne znanstvene naprave, ki bodo služile za raziskovanje vesemirja.

Član ameriške akademije znanosti dr. Newell pravi, da bodo Združene države Amerike v Mednarodnem geofizikalnem letu bržkone izstrelile v vesemirje 6 do 10 umetnih satelitov Zemlje. Omenja še, da obstoja možnost, da bi na satelite namestili televizijske snemalne kamere.

Bitka štokelj in orlov

Na področju Anatolije, pokrajine na jugu Turčije, se je odigrala pred kratkim velika bitka v slogu legendarnih junakov živalskega sveta. Spopad sta povzročila dva orla, ki sta napadla štokeljino gnezdo z mladiči. V trenutku so se znašle v bližini napadenega gnezda številne druge štokelje, da bi pregnale napadalce. Vendar pa so tedaj z vseh strani prileteli drugi orli, da bi pomagali obema napadalcema, ki sta se morala braniti.

V zraku se je razvil strahovit boj. Kmetje v bližini, ki so jih prestrašili kriki orlov, klopotanje štokelj in pernatih ptic, ki je padel z neba, so brž opustili poljsko delo in zavzeto opazovali veliki obračun med pticami. Se le okoli poldneva, ko so bile štokelje že skorajda premagane in so utrujene hotele zapustiti bojno polje, so kmetje zgrabili puške in ustrelili dva orla. Ta izguba je bila edina, ki so jo doživeli orli, a so se takoj umaknili, medtem ko je na zemlji ležalo več razmesarjenih štokelj.

Razumnost pingvinov

Ameriški znanstveniki proučujejo navade pingvinov, v upanju, da bodo z izsledki pomagali ljudem pri boljši prilagoditvi polarnim podnebnim razmeram. Sicer zveni nekoliko šaljivo, vendar je videti, da tudi pingvini medtem proučujejo navade ljudi.

Med nedavno antarktično ekspedicijo so Američani ujeli 20 pingvinov in jih dali v veliko kletko. Naslednje jutro je bil v kletki le en sam pingvin. Ponovno so ujeli več pingvinov, vendar so tudi ti, razen

Pingvini so se zbrali na posvet

Dva žlahtna bisera imam!

*Dva žlahtna bisera imam
v moji skrinji zlati,
i bisere i skrinjico,
vse dala mi je mati.*

*Da čuvam bisere skrbno,
tako mi je naročila,
ljubiti narod svoj zvesto,
ljubeče me prosila.*

*O, dobra moja mamica,
kako si me ljubila,
da si mi žlahtne bisere
s srcem podarila.*

*Zato bom tebi, mamica,
goreče pel do groba
in geslo tvoje naj mi bo:
ljubezen in zvestoba. P. Kernjak*

Oceani so neizčrpen vir atomske energije

Predsednik ameriške komisije za atomsko energijo dr. Bishof je izjavil, da je v oceanih neizčrpana zaloga potencialne atomske energije, ki bi zadostila vsem potrebam človeštva. Dr. Bishof meni, da je pridobivanje te energije povezano z rešitvijo problema kontroliranega devterija, ki je težki izotop navadnega vodika. V naravi je na približno vsakih 6000 vodikovih atomov po en težki izotop. Kakor je znano, sestoji voda iz dveh delov vodika in enega dela kisika. Na ta način je na zemlji zadostna količina vode za pridobivanje devterija.

Ptice na Japonskem

Na Japonskem živi okoli 400 vrst ptic, vendar jih je med njimi le 15 vrst, ki žive izključno samo na japonskih otokih, medtem ko je mogoče najti vse druge tudi drugod po svetu. Ker obsega japonska država vrsto otokov ob azijski obali, živi ena četrtnina ptic tudi na drugih otokih, medtem ko jih je 60 odstotkov najti na azijski celini.

Po mnenju ornitologov sta najznačilnejši japonski vrsti ptic zeleni in bakreni fazan. Vendar pa bi bilo mogoče reči to tudi za japonsko taščico, zelenega goloba, žolno, za galeba s črnim repom in za japonskega albatrosa. Japonskega ibisa, ki ima čop, različne vrste storkelj in žerjavov vrščajo med ptice Daljnega vzhoda, čeprav jih je največ prav na Japonskem.

Družina fazanov je razširjena po vsej jugovzhodni Aziji, toda zeleni in bakreni fazan živi le na Japonskem. Japonska taščica, ki je zelo podobna svoji evropski vrstnici, živi na vsem otočju, zadržuje pa se vselej v gozdovih daleč od naselij. Japonski zeleni golob, ki ga je bilo mogoče še pred nekaj desetletji videti povsod po deželi, je postal zdaj že zelo redka ptica. Med številnimi morskimi pticami živi na Japonskem morski galeb s črnim repom. Ta galeb izpušča glasove, ki so podobni mačjemu mijavkanju. Albatrosov je bilo nekoč na ptičjem otoku na milijone, vendar se je njihovo število po ognjenem izbruhu znatno znižalo. Med nekaterimi drugimi redkimi pticami so zdaj tudi albatrosi zaščiteni s posebnim zakonom.

31

Zvečer je šla v rov nočna izmena, zadnja v zgodovini gonarskega rova. Delala je vso noč nepretrgoma in zjutraj so se utrujeni kopači, dvigači in kretniki kar opotekali iz kleti. Izkopali so štiri metre, dosegli so koruzo.

V nedeljo zjutraj se je čez polja razlival praznični mir, koscev ni bilo. Teleskopci so ves dan kopali. Vsak zamah strgalnika jim je bil kakor stopinja stran od stražarja. Nad kopači je rahlo šumela koruza.

Ljubo in Peter sta pripravljala hrano za na pot. Ljubo je imel pri sebi čez petdeset ribjih konserv. Dolgo jih je zbiral. Nanosilbi so mu jih partijci iz svojih paketov. Vse so bile enake, pločevinaste in srebrne. S Petrom sta jih zložila v eno vrsto. Ljubo je moral z obeh strani močno stisniti, da jih je lahko vse hkrati dvignil in prestavil na drugo stran ležišča. »Kolikokrat so jih že hoteli požreti, a jih nisem dal,« jih je božal s pogledom. Nato sta jih prešela in razdelila v dva nahrbtnika: v Petrovega in v Gatovega. To je bila osnovna glavica. Zraven pa sta dala v vsak nahrbtnik po dve kili sladokrja, precej prepečenca iz bele in iz črne moke, po pet sto cigaret, vžigalice, praške »aqua di tavola« in čokolado. Peter je v svoj nahrbtnik stlačil še gavetko, žlico in rezervno srajco.

Popoldne je Dušan obiskal dirigenta Sama:

»Bilo bi lepo, če bi bil danes zvečer koncert!«

»Zakaj?«

»Tako —«

»Saj danes ni noben narodni praznik!« je rekel Samo, ki se mu je zdelo nekaj sumljivo.

»Nedelja je!« Dušan je bil kratek in trd.

»In kje naj bi bil?« se je vdal Samo, ki je vedel, kdo je Dušan.

»Pri novi latrini blizu triintrideset!«

»Dobro!«

Dušan se je poslovil.

Ob šestih zvečer prične Gato odpirati rov. Najprej izkoplje veliko jamo na dnu rova. Natakne si črne naočnike, da se mu ne bi vsipavala zemlja v oči. Nato se šele loti stropa, tako da mivka in grušč padata v pravkar izkopano jamo. Gatu se trgajo v spomin dogodki tega dne: Zjutraj ga je obiskal Igor: »Koliko potrebuješ da odpreš rov?« — »Dve uri!« — »Prični ob šestih! Prej pa se spočij!« — »V redu!« — Igor je bil zelo zaupljiv.

Gatu preblisne spomin drugam: Ko so govorili o vrstnem redu pri begu, je Dušan rekel:

»Gato bo šel zadnji ven! Zamašil bo rov!«

Gato je na to molčal: ni mogel reči nobene. Res je: napravil je lesen trinožni stolček... ko bi bili že vsi zunaj, bi ga zadnji položil v odprtino in nagrmadil nanj zemlje. Toda da bi bil to on, in da

bi zadnji zapustil rov, na to ni mislil. Sploh pa ni docela verjel v to, da bo vse do osemnajstega šlo gladko. Zlasti ni zaupal nekaterim na spisku, ki jih skoraj poznal ni.

Igor in Štefan sta se zamislila. Nato je Igor rekel:

»Gato je največ kopal, on naj gre prvi!«

Pri tem je ostalo.

Gato pogleda na uro: kmalu bo sedem, pa se je šele prav zagrizel v strop. Bo do osmih gotov? Strop se še bolj nerad vdaja kakor dno. Zemlja je trda in zbita. Ovira ga tudi, da dela v drugačni legi ko navadno. Hiti kakor še nikdar. Vesel je: nazadnje je le dočakal dan, ko koplje — kvišku!

Ko se je zmračilo, so se za triintrideseto zbrali pevci. Tam so alpinci gradili novo latrino. Kup kamnov in zvišeni prostor je bil kakor nalašč za dirigenta. Samo je zbral najboljše pevce. Zapeli so narodne pesmi. Interniranci so posedli okrog po škarpah in poslušali. Stražar v stolpu se je naslonil na ograjo in ni trenil z očmi od pevcev. Peli so »zares« in lepo, a čisto po svoje: s posmehom, na račun italijanskih porazov:

»Oblaki so rdeči,
kaj nek' pomenijo?
Da vojska spet se bliža,
ki vse pobrala bo?«

Pripravimo si mnogo marmelade za zimo

Marmelada je pomembno hranilo, ki prav gotovo ne sme manjkati ne v delavski, ne v uradniški in seveda tudi ne v kmečki družini. Priprava marmelade je združena s sorazmerno majhnimi stroški, treba je le malo spretnosti in pazljivosti. Ker smo v času, ko je sadja vedno več in ga lahko predelamo v marmelado, bo mogoče dobro, če povemo s tem v zvezi nekaj misli, ki bodo prišle tej ali oni gospodinji pri vkuhanju sadja mogoče prav.

Medtem ko potrebujemo za pripravo kompotov izvrstno sadje, pa se obnese za pripravo marmelade tudi manj izborna sadja, le da je sveže in zrelo. Dobro ga očistimo in ga kuhamo v sopari, se pravi tako, da ga položimo v posodo in kuhamo v večjem loncu, ki smo vanj nalili nekaj vode. Seveda mora biti lonec dobro pokrit. Kuhano sadje je treba dobro pretlačiti. Jagodičja ne kuhajmo, marveč ga pretlačimo kar surovega, sicer pa se moramo ravnati po receptih, ki veljajo za pripravo posameznih marmelad.

Seveda lahko kuhamo marmelado tudi brez dodatka sladkorja, vendar zahteva tako pripravljane nekaj več časa. Sladna pogrnjeno mizo. Nikakor ne smejo stati kozarci na prepihu ali na mokrem postavku. Ko so polni, jih pokrijemo s čistim kor lahko dodajamo kasneje, pač po potrebi glede na posamezne vrste sadja. Več kot dodamo sladkorja, boljša bo marmelada in prej bo kuhana.

Še to: marmelado je treba vedno kuhati v dobro položeni posodi in vmes pridno

mešati, najprimernejše je z novo kuhaličo. Čim hitreje jo kuhamo, tem lepša bo marmelada, hkrati pa bo ohranila več hranilnih snovi.

Kozarce, v katere damo marmelado, najprej prekuhamo v vroči vodi, ki smo ji dodali nekaj pralne sode, nato pa jih oplaknemo z vodo. Kozarci morajo biti popolnoma čisti, ker je prav to pri konserviranju odločilnega pomena. Kozarce umivamo v zaprtem prostoru, ker bi nam na prepihu popokali, umite pa postavimo na pečico, da se posuše in ogrejejo. Preden vlijemo vanje marmelado, jih postavimo mi prti do naslednjega dne, da se marmelada popolnoma shladi. Potem jih zavežemo in shranimo.

Če je marmelada pravilno skuhanja, se napravi na vrhu zaščitna skorja. Čez njo nalijemo malce ruma ali pa jo pogrnemo s pivnikom, ki smo ga namočile v rum ali žganje. Na pivnik potrosimo malo salicila. Kozarec nato pogrnemo s celofanskim papirjem, ki ga pritrdimo z gumijastim obročkom ali zavežemo z vrstico.

Marmelado je treba hraniti na suhem hladnem in vsaj nekoliko zračnem prostoru. Če je pravilno pripravljena, se marmelada zlepa ne pokvari. Ako se bomo ravnali po gornjih navodilih, bo marmelada prav gotovo dobro vkuhana in se torej tudi ne bo pokvarila.

Kako pripravimo puding?

Puding je zelo primerna slaščica za tople poletne dni, ko večina gospodinj nima peči ali pa noče kuriti štedilnika z drvmi. Poleg tega je to pecivo zelo lahko prebavljivo in gre vsakomur v slast. Prav z lahkoto pripravite puding, ako se držite sledečih navodil:

Ako ga še nimate, si lahko preskrbite pudingov model s pokrovom za kuhanje v sopari. Preden ga napolnite, ga dobro namažite s surovim maslom in posujte s sladkorjem. Napolnite samo dve tretjini modela, ker se puding pri kuhanju napne. Ob robu pokrova ovijte v topli vodi namočeno krpo. Pudingovo posodo postavite v lonec z vrelo vodo, ki pa naj pudingovi posodi sega samo do polovice (ako pri kuhanju voda povre, prilijte vrele vode).

Lonec naj bo pokrit, a ne do kraja, voda v njem pa naj vre polagoma, ne premočno tričetrt ure. V tem času je puding kuhan. Vzemite ga ven in pustite počivati pet minut. Nato odkrijte model ter z nožem konico ločite puding od posode, ki jo nato pokrijte s krožnikom in prevrnite, da se lepo skida na krožnik.

In zdaj poskusimo:

Puding s skuto

10 dkg surovega masla, 10 dkg sladkorja, 10 dkg skute, 4 rumenjake, 5 dkg rozin, 6 dkg kruhovih drobtin, sneg 4 beljakov.

Umešajte dobro surovo maslo s slad-

korjem in rumenjaki, da naraste. Primešajte pretlačeno skuto (na kromirjev stroček), drobtine in rozine, nazadnje primešajte nalahko še sneg. To zmes nalijte v namazani model in se nadalje ravnajte po navodilih o pripravi pudinga.

Orehov puding

8 dkg kruha in malo mleka za namakanje, 8 dkg surovega masla, 8 dkg sladkorja, 8 dkg čokolade, 8 dkg zmletih orehov, 4 rumenjake in sneg 4 beljakov.

Obribajte kruhovo skorjo in sredico namočite v mleku. Nato penasto umešajte surovo maslo s sladkorjem in rumenjaki. Primešajte čokolado, katero ste prej zmehčali v sopari, kruh namočen v mleku in pretlačen, orehe in skorjeve drobtine in sneg. Vlijte v namazani model in se ravnajte po navodilih za kuhanje pudinga. Ko ga servirate, ga polijte z vinskim šatojem.

Vinski šato

V litrski lonček ubijte tri rumenjake, dodajte tri zvrhane žlice sladkorja in 9 žlic vina. To neprestano žvrkljajte v sopari ali pa na majhnem ognju, da se speni in zgosti. Ko se lonec napolni, je šato gotov.

Zakaj gospodinje manj jedo

Nedavno je ameriško ministrstvo za kmetijstvo napravilo anketo, kako se hranijo Američanke. Rezultati ankete so pokazali, da gospodinje ne skrbijo dovolj za svojo prehrano in da je v nešteti primerih potrebno, da se njihova prehrana izboljša. Na osnovi statističnih podatkov je potrjeno, da so matere povprečnih ameriških družin najslabše hranjene. Najbolje so hranjeni otroci, nato moški in nato mladina v razvoju.

Na koncu te množične ankete je utemeljeno, da mnoge ženske jedo mnogo manj, kakor jim je potrebno. Vzrok ni v tem, da drže nesmiselne diete za shujšanje, ampak to, da na tek vpliva delo, kuhanje in drugo delo v gospodinjstvu, vstajanje od mize med kosilom, serviranje in pospravljanje z mize ter mnogo drugih opravkov, ki jih mora gospodinja opravljati vedno spet.

PRAKTIČNI NASVETI

Kvačkanih prtov ne likamo, pač pa jih po pranju namočimo v raztopino želatine in mokre napnemo na desko ter počakamo, da se posuše.

Semiš čevlji bodo kakor novi, če jih zdrgnemo s krtačo, ki jo namakamo v petroleju.

Kostna juha rada postane kalna, zato kosti prej prepražimo in jih nato zalijemo z vodo.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Debelušnost in dieta

Debelušnosti se ne bomo znebili brez primerne diete. Tega tudi ne dosežemo z nobeno telovadbo, niti z masažo, če se ne bomo natanko ravnali po primerni dieti. Seve je treba izbirati takšno dieto, da ne bo zdravstvene škode, prav tako ne gre prehajati od ene diete na drugo, za nobeno reč pa se ne smemo odločiti brez predhodnega posvetovanja z zdravnikom.

Ni samo važno, kaj in koliko jemo. Napočno je jesti zjutraj in zvečer zelo malo, opoldne pa veliko, ker to preveč obremenjuje prebavila. Zajtrk naj bo zadosten, da bomo lahko zdržali do kosila. Če se ravnamo po tem, naj kosilo ne bo preobilno, večerja pa naj bo še lažja in zgodnja.

Sleherna naglica pri jedi škoduje, tudi zajtrkovati je treba počasi in v miru, če hočemo, da bomo do opoldneva delali brez prevelike utrujenosti in brez hujših motenj.

H kosilu naj pride človek miren, če to ni mogoče, naj se za trenutek spočije, da se umiri, kajti potem bo kosilo tudi nekaj zaleglo. Kdor ima težave s prebavo, naj po kosilu leže za 20 minut, v vsakem drugem primeru pa je priporočljivo po obedu nekoliko telovaditi. Najprimernejši je četrtturni sprehod.

Črt pa odide na Gatov pograd.

V kleti je vse živo. Teleskopci so zbrani. Toliko jih še ni bilo skupaj. Pač: samo na vajah za »recitacijo«. Dušan sedi na robu jaška in nadzira zadnje priprave. Peter sedi blizu njega z dvema velikima nahrbtnikoma.

»Peter, saj sta večja kot ti!«

»Vsega pa res ne boš mogel snesti!«

»Kar mi bo ostalo, dobiš ti!« se odreže Peter.

Ljubo šepne Črtu:

»Kako pojejo zgoraj. Še nikdar niso tako peli!«

»Nam v slovo!«

Igor je tik pri Dušanu. Misli mu švigajo, ali niso česa pozabili: novi komite je postavljen; javki je povedal tudi Štefanu in Dušanu za primer, da bi se raztepli na poti. S komitejem se je dogovoril, da bodo po begu raztrosili vest, da jih je onstran kampa čakal avto. Morda bi s tem oslabili hajko preganjalcev... Nagne se k Marjanu:

»Kaj misliš, bo šlo?«

»Bo. A ne vem, če do konca!«

Malo po osmi se po rovu priplazi Štefan. Bil je pri Gatu. Pove, da Gato še ni gotov in da bo delal še kake pol ure. Igor se zagleda predse, molči in stiska ustnice: načrt je bil do minute preračunan: Ob osmih bi moral biti Gato gotov; do devete bodo pevci še peli, potem jih bodo pregnali v barake; okrog desete pride stra-

žar k uti. Najlaže bi zlezli iz rova med osmo in deveto, ko je že noč, še pojo, še živi kampo, a ni še stražarja pri uti, in pred begunci je še dolga noč... Igor se boji, da bi lezli ven, ko bi bil že popoln mir. Naroči Dušanu, naj gre k pevcem in vpliva nanje, da bi čim dalj peli.

Dušan se naglo vrne: zunaj se je nabralo čez sto pevcev. Od vseh strani so se pridružili in pojo, pojo... Čim dalj pojo, tem boljše volje so, tem bolj so borbeni, tem močnejši so glasovi. Z nočjo raste razpoloženje. Samo pa kar naprej dirigira in uživa, ko vodi in kroti svoj razigrani, mogočni zbor. Rekli so, da bodo peli tudi po nočni trobenti ob devetih in da se ne bodo pustili razgnati. Izbirajo si motive, ki so v posmeh njihovem položaju v kampu. Divje pojo in pretirano poudarjajo:

»Čez tri goré, čez tri dolé,
čez tri zelene travnike...«

Okrog devetih omahne Gato v jašek. Obleži kakor mrtev. V rokah nima nobene moči več. Gotov je. Samo tanko mreno je pustil na vrhu. Ko se nasrka zraka, se dvigne in obleče za na pot. Peter mu da njegov potni nahrbtnik. S Štefanom se prva odplazi v rov. Gato potiska pred sabo nahrbtnik. Ko sta na konici rova, prebije tanko mreno. V rov vdre zrak, poln vonja furlanskih polj. Gato je kakor pijan. Za Gatom in Štefanom se splazijo v rov

Dušan, Igor, Črt, Ljubo, Marjan, Vojo, Vaneč, Polo, Peter, Rogač... zadnji, sedemnajsti je Lojze. Osemnajsti bi bil Dnevnik. Rov je poln ljudi. Ležijo drug za drugim: noge se dotikajo glav in se zadevajo obnje. Peter valji pred sabo svoj nahrbtnik, Lojze pa trinožni stolček, s katerim bo zamašil luknjo za sabo. Brž ko se začne zadnjič plaziti po tesnem rovu, se sprostijo. Samo da so se premaknili!

Gato se začne vzpenjati iz rova. Nahrbtnik je pustil na tleh. »Ko bom zunaj, mi ga bo dal Štefan.« Previdno pokuka iz rova. Tiha, topla noč. Pesem čričkov. Od kampa prihajajo odlomki pesmi in vpitje: Via! Via! Nočna patrolja razganja pevce. Mitraljezec nemirno osvetljuje kampo. Gato zleze iz rova. »Daj mi nahrbtnik,« šepne v rov. »Pojdi že vendar,« sili Štefan. »Ne pozabite na nahrbtnik,« še zašepeče Gato in se prične plaziti po razoru.

Po zraku odmevajo kliči patrolje v kampu. Nenadno se razlije v noč močan, uporen glas. Kakor punt:

»Ko so fantje proti vasi šli,
lepe pesmi so prepevali.
Jaz pa nisem pel,
nisem bil vesel,
pa tudi z njimi nisem šel...«

in še enkrat ponovi glas:

»Pa tudi z njimi nisem šel...«
(Se nadaljuje)

Čiščenje kopalne kadi

Emajlirano kopalno kad najprej očistimo z milom in krtačo ter speremo z vodo. Nato jo zdrgnemo s krpo, namočeno v petroleju. Pri tem odstranimo vse madeže in emajl se lepo posveti, petrolej pa se kaj hitro izdiši.

Pocinkane kadi očistimo z mešanico mila, sode in drobnega peska, nakar jih izperemo z vodo. Nato speremo kad še z vročo vodo in zdrgnemo s suho krpo, da dobi sijaj.

Pri čiščenju kadi je važno, da jo na koncu vedno zdrgnemo s suho krpo, da se na kadi pozneje ne poznajo madeži prahu in vodnih kapljic.

Kokoši brez peruti

Kakor mnogo nenavadnih stvari, tako je tudi ta iz Združenih držav Amerike, kjer so v nekem laboratoriju vzgajali kokoši brez peruti. Nova kurja rasa ima precej veliko prednosti pred vsemi, ki jih doslej poznamo. Tisti, ki je to pasmo vzredil, trdi, da znese taka kokoš 260 jajc na leto. Poleg tega pa da nova kokoš tudi mnogo mesa, saj je menda kar celi dve kili težja od navadnih kokoši.

Teleskopci so se pričeli spuščati v klet. Ljubo je prišel h Gatovemu pogradu nasmejan in živahnih, dolgih kretanj. Saj prihaja zadnjič... Peter se je pojavil ves zravn, skoraj važen. Kakor da že ni več suženj in da je že prost. Črt je še enkrat obšel ves kampo in se dvakrat, trikrat sprehodil po triinideseti. Primizina sredi sokvartali. Dvasta buljila v šah iz figuric, ki sta jih napravila iz pokvarjenega kruha. Hribček je urejal svoje ležišče in glasno godrnjal sam pri sebi. Dnevnik je s svojima prijateljema sedel na pogradu in se pomenkoval z njima. Zdel se je zamišljen in zaskrbljen... Črtu je bilo tesno pri srcu: poslavljaj se je od njih. Za vedno beži od tod... Nehote se spomni svojega bega iz zavoda... Mnogim bi rad povedal, kar mu leži na srcu in jim stisnil roko, da bi jih zabolelo. Mnogi so mu pomagali... Nenadno ga obide bojazen zanj: Kaj bodo po begu napravili z njimi? Mrcvarili jih bodo. Prepovedali jim bodo to in ono. Nič jim ne morejo. Saj je po begu štirih oficirjev tudi v oficirskem kampu ostalo vse pri starem.

Nekdo odpre zadnja vrata. Pesem se razlije po baraki:

»Kaj se ti fantič v nevarnost podajaš,
čez Sav'co v vas hodiš, pa plavat ne znaš?«

»Pustite vrata odprta,« zavpije Skledar, leže na hrbet in posluša.

Letos sadna drevesca le iz domače drevesnice

Na Koroškem je bilo v prvi republiki agentiranje s sadnimi drevesci prepovedano. Sadjarji so naročevali sadna drevesca naravnost od domačih drevesnic, ali potem kmetijske zbornice ali pa so šli sami po nje v najbližjo drevesnico. Domače drevesnice so lahko prodale svoje blago, primanjkljaj pa je dokupila kmetijska zbornica. Do nacističnega režima je imela zbornica tudi lastno drevesnico v Šmartnu pri Celovcu.

Med drugo svetovno vojno je nastopilo pomanjkanje sadnih drevesc. Od leta 1943 so bile za nakup drevesc uvedene nakaznice. Še večje pomanjkanje sadnih drevesc je bilo po razsulu »tretjega rajha«.

Pomanjkanje je povzročilo skok cen drevesc. V deželah z milejšim podnebjem je veliko posestnikov hotelo izkoristiti priložnost dobrega zaslužka. Začeli so se ukvarjati z drevesničarstvom, in so pošiljali agente v naše kraje. Njihova drevesca so bila večinoma slabe kakovosti, niso se prijela, rada so pozebla ali pa so nekaj let hiral in potem odmrla. O tem pričajo številne pritožbe na kmetijsko zbornico.

Veliko kmetov se kljub temu še ni spametovalo. Premehki so, če pride agent v hišo ponujat svojo robo, namesto da bi ga zavrnili in kupili drevesca tam, kjer jih lahko prej vidijo in izberejo, preden jih naplačajo in plačajo. Vse premalo smo si še na jasnem, da gre agentu le za lep zaslužek, nikakor pa ne za pomoč v naš prid.

Sadna drevesca bi bila cenejša, če bi jih kupovali oziroma naročevali pri domači drevesnici, ne pa pri agentih tujih drevesnic. Tuje drevesnice dajejo svojim agentom po 25 % zaslužka. Ta zaslužek

mora biti vračunan v ceni, drugače se drevesničarstvo ne izplača.

Letos so bile cene drevesničnega blaga zaradi pozebe zvišane za približno 20 do 25 %. Ceno drevec določa organizacija vseh avstrijskih drevesničarjev. Samo na Nižjem Avstrijskem, Štajerskem in Zgornjem Avstrijskem šteje ta organizacija preko 200 članov. Zato imajo tam tudi glavno besedo. Koroški drevesničarji, ki jih je samo 9, pri določevanju cen sploh niso bili zastopani. Na svojem sestanku so bili le za malenkostno zvišanje cene. Drevesničarji se moramo sicer ukloniti sklepom organizacije, vendar bomo pri računu ne-

„Taki naj bodo naši sadovnjaki. Upoštevajmo to pri naročilu in saditvi drevesc.“

Kam s sadjem?

Kakor poročata glasilo kmetijske zbornice »Der Kärntner Bauer« in avstrijski radio, bo letošnji pridelek jabolk nadpovprečen. Veliko jabolk bo zaradi vremena napadenih po škrlupu (Schorf), vsled česar ne bodo uporabna za jed in namizno sadje. Pričakovati je, da bodo jabolka šla večinoma kot industrijsko sadje in da bodo zaradi obilnega pridelka nastopile spet težave pri vnovčevanju.

Da letos pri prodaji sadja ne bo prišlo do takega poloma kakor lani, leži večinoma na kmetovalcih samih. Že sedaj je mogoče oceniti pridelek in potrebo za mošt. Viške pridelka namiznega jedilnega in industrijskega sadja je treba takoj javiti domači zadrugi, da ta lahko poskrbi za odkup.

Pridelek je treba že na domu sortirati in ločiti namizno, jedilno in industrijsko sadje. Sortiranje je eden prvih pogojev za doseg dobre cene. Za uporabnost industrijskega sadja je treba poskrbeti tudi doma. V čimvečji meri je treba pridelati sladek mošt. Cena za steklenice je ugodna.

Za vnovčenje namiznega sadja se obetajo letos boljši pogoji, kakor so bili lani.

Kaj proti muham?

Muh, za človeka in žival najbolj nadležnih živali, je sedaj povsod dovolj. V hlevu, kuhinji, po sobah in shrambah se na veliko množe. Kako nastopiti proti njim?

Poskusni zavod za zatiranje škodljivcev priporoča za uničenje muh naslednja sredstva:

»Tiger-Aerosol« od firme Tigerwerke, Wels;

»Tugon-Fliegenteller« in »Tugon-Fliegenkugeln« od firme Chemia-Handels-Ges. m. b. H., Dunaj;

»Heodin-Emulsion« od firme Kleeberger, Linz;

»Nexa-Puder« in »Nexa flüssig« od firme Bender & Co., Dunaj;

»Trisogam-Anstrichmittel« od firme Moskalus, Dunaj;

»Aerosol-HOE 2675« od firme Vedepha, Dunaj;

»Detmol-Nebeldose« od firme Mühlberger, St. Pölten;

»Aeraxon- Fliegenfänger« od firme Kaiser, Bregenz.

Osrednji kmetijski velesejem v Welsu

V času od 1. do 9. septembra bo v Welsu osrednji kmetijski velesejem, ki bo stal predvsem v znamenju napredka avstrijske živinoreje.

V okviru tega velesejma bo 7. in 8. septembra v Welsu elitni plemenski sejem za simodolsko govedo. Na sejmu bo tudi razstava »Od setve do žetve«, ki bo zavzemala površino 3 ha. Poleg tega bosta še razstava najnovejših kmetijskih strojev ter razstava ureditve kmečkih kuhinj in zmrzovalnic.

Slovenska kmečka zveza namerava organizirati obisk razstave, in sicer 7. septembra. Odhod na velesejem je predviden z vlakom 6. septembra ob 23.45 (iz Beljaka 7. sept. ob 0.40). Povratek nazaj pa 7. septembra z vlakom, ki pride v Celovec ob 22.59 uri.

Interesenti za ta obisk naj se javijo do 3. septembra v pisarni SKZ v Celovcu.

Ing. Marko Polcer

Otiski pri konjih in govedu

Otiske imenujemo pogosto mehanske poškodbe mehkih delov telesa. Take poškodbe nastanejo zaradi žuljenja in pritiska trde opreme (jarem, komat, brzda, sedlo) ali udarca, padca ter preležanja. Čim manj je med kožo in kostmi mišičevja, tem lažje se razvijejo otiski in tem nevarnejši so. Občutljivi so zlasti konji.

Znake otiska ali zmečkanine opredelimo po stopnji in mestu poškodbe. Pri malih zgnečenjih so znaki slabo vidni ali se pojavijo pod kožo podplutbe krvi v obliki manjše otekline in bolečine. Pri večjih poškodbah nastanejo krvne otekline ali bule zavoljo izliva krvi iz počenih žil v podkožno votlino. Čim večja sila je vplivala na tisti del telesa, tem večja je otekline. Otiski se razvijejo postopno, udarnine pa hipoma.

Ako dospejo v poškodovano tkivo gnojne klice, potem se pojavijo ognjoki (absces).

Sejalni stroj za enega konja

Doslej je za prednost pri setvi žita s sejalnim strojem navadno veljal prihranek na semenu, ki znaša 25 %. V članku »Zakaj žito slabo prezimi« v predzadnji številki Slovenskega vestnika pa nam je prof. ing. Vinko Sadar nakazal še druge prednosti, ki jih ima predvsem pri ozimnih strojna setev pred ročno setvijo.

Naše kmetije držijo večinoma le enega konja. Površina njiv pod žitom na naših družinskih kmetijah ni večja od 4 ha. Nakup večjega sejalnega stroja zato večinoma ne odgovarja, kajti tega morata vleči 2 konja, za amortizacijo in obrestovanje njegovega nakupa pa je potrebnih mnogo let. Ker je čas setve od narave omejen,

nastanejo težave, če kupi sejalni stroj vas ali večja sosesčina in ga uporablja skupno. Zato nam najbolj odgovarja stroj, ki ga vleče 1 konj. Take stroje pa izdelujejo REFORM-tovarne v Welsu. Je to stroj tipa »Triumph« 1 do 1.25 m širine na 9 do 11 vrst s težo 280 kg. Stroj, s katerim lahko sejemo žito, koruzo, peso in deteljo, stane 5.760 do 6.670 šil. V skupnosti 2 do 3 kmetov se ga izplača kupiti, ker lahko opravi delo o pravem času, kajti hektar površine osejemo z njim v ca. 3 1/2 urah.

Pripraven je tudi Isaria-sejalni stroj »Feldstern« na 9 vrst, ki ga iz Nemčije uvaža fa. Franz Sturm, Wien III, Am Heumarkt 17. (bl)

Novosti v gradnji kmetijskih poslopij

Na glavni poljedelski razstavi na Francoskem so pokazali več praktičnih in cenovnih zgradb za potrebe kmetijskih gospodarstev.

Te zgradbe, ki jih kmetovalci lahko sami postavijo in ki ne potrebujejo dragih temeljev, so bile narejene iz žaganega lesa in vezanih plošč. Kakor se je videlo, je te zgradbe mogoče spreminjati in jih predstavljati. Njihovo vzdrževanje je poceni. Koristno je tudi to, da je notranost topla.

Tehnični center v Parizu je na primer iz impregniranega lesa izdelal hangarje na stebrih, stesanih na sodoben način. Temelj ne potrebujejo, postavimo jih lahko sami. Ti hangarji so uporabni kot hlev, svinjak, ovčji stan, shrambe itd.

Za shranjevanje žita so iz vezanih plošč izdelali silos v obliki valja. Iz pripravljenih sestavnih delov ga kmetovalec postavi v nekaj urah. V Franciji so jih že postavili na več krajih ter so z njimi zelo zadovoljni. Izdelujejo tudi silose iz žaganega lesa, ki jih lahko razderejo ali predeležajo z vsakdanjim orodjem.

V oddelku za perutninarstvo so razstavili zračen, topel in zdrav kokošnjak. Velikosti so bile različne — za 50, 75, 100 ali 150 kokoši. Cena kokošnjaka za 50 kokoši

si) na enem mestu ali razprostranjena gnojenja vezivnega in mišičnega tkiva. Pri zelo hudih otiskih opazimo, da poškodovano tkivo odmre in postane snetljivo. To je gniloba ali gangren.

Otiski in udarnine povzročajo zmanjšanje ali celo prenehanje delavnosti poškodovanega dela telesa za krajši ali daljši čas, lahko pa tudi za stalno.

Pretežni del otiskov pri konjih in govedih pravočasno preprečimo s pregledom in popravilom morebiti pomanjkljive opreme. To je izredno važen zaščitni ukrep. Poškodovane živali namreč izgubijo na gospodarski vrednosti ali postanejo pri dolgotrajnejšem zdravljenju globokih ognjenih otiskov za delo sploh nezmožne.

Udarnine vsled mehaničnih udarcev in padcev sicer tudi večkrat lahko preprečimo, ne uspeva pa vedno. Take poškodbe opazimo zlasti pozimi pri vožnjah na poledenelih cestah, a tudi v drugem času na spolzkih tleh v hlevih in na cestah. Iz previdnosti pustimo pozimi podkovane konje na poledenele ceste in pota le z ostrimi zimskimi ozobci, katere pa lahko vsak čas zamenjamo z navadnimi topimi ozobci. Če hočemo docela izkoristiti delovno sposobnost konj, nam bo to uspelo s pravilno nego kopit in pravilnim podkovanjem.

Otisnjene ali udarjene živali za krajši čas ne smejo na delo. To je prvi neobhodno potreben zdravstveni ukrep, da se prepreči razvoj dolgotrajnih in nevarnih globokih otiskov ter ognjokov.

Lažje neognojene otiske zdravimo z jodovo tinkturo oziroma s kakšnim mazilom. To ponavljamo parkrat, dokler otekline in bolečine ne zginejo.

Vsi večji ali celo ognjeni otiski in udarnine spadajo v delokrog veterinarske pomoči, pri čemer je često potreben kirurški poseg.

Ko otisnjeni ali udarjeni deli kože ozdravijo, so ta mesta še bolj občutljiva za nove poškodbe. Stare otiske na oprsu in hrbtu opazimo često v obliki belih lis ali celo brezdačnih mest.

Pri teže bolnih, shušanih živalih, ki zaradi oslabelosti ali ohromelosti ne morejo same vstajati in ležijo dalj časa na slabo postlanih trdih tleh, se pojavijo na mehnični najbolj obteženih in slabo podblazinjenih delih telesa preležni otiski kože.

Na preležanih mestih je koža obtisnjena, kar dopušča bolezenskim klicam, da vdoro v oslabilna tkiva in odtod v kri. Take okužbe so največkrat življenjsko nevarne.

V danih primerih je treba ukreniti vse potrebno, da se pri bolnih živalih ne pojavijo znaki preležanja. Predvsem poskrbimo za obilo mehkega nastilja in lahko prebavljivo, tečno močno krmo. Živali, ki dalj časa ležijo, je treba dvigniti. Če to ne gre, jih vsak dan parkrat prevrnemo z boka na bok ter otiramo s snopiči mehke slame in 60-odstotnim alkoholom. Kjer je to mogoče, bomo težje bolne živali, zlasti konje, namestili v oprtnico.

Zdravljenje preležanih otiskov je slično zdravljenju ran, a važno je, da se istočasno zdravi osnovna bolezen, zaradi katere je žival obležala.

Dr. Z. S.

Krojaštvo **Blaž OPETNIK**

PLIBERK — BLEIBURG

Priznana delavnica moških in ženskih oblek, zaloga in izbira vseh vrst blaga in perila po nizkih cenah

Čevljarstvo **Gregor OPETNIK**

PLIBERK — BLEIBURG

Delavnica in trgovina čevljev
Solidno delo in blago
Zmerne cene

V Šmihelu kupujemo, kar potrebujemo
V TRGOVINI

KUŠEJ Terezija - Franc

Bogata izbira — domača postrežba
zmerne cene

Parketi

Stavbeno tesarstvo
Stiskalnica za olje

TVRDKA Gottfried Glawar

Libuče — Loibach

PLIBERK — BLEIBURG

Stavbeno in pohištveno
mizarstvo

Jožef Grauf

PLIBERK — BLEIBURG

Izvedba strokovna in solidna

VELIKA IZBIRA,
UGODNE CENE

Ostanki in perilo iz lastne
delavnice

v trgovini

Ferdinand Stefitz

PLIBERK — BLEIBURG

Vsa v tesarsko stroko
spadajoča dela

izvaja v zadovoljstvo

Štefan Potočnik

tesarski mojster

PLIBERK — BLEIBURG

Kupujte v domači trgovini

Kaufhaus Franz Kraut

PLIBERK — BLEIBURG

Velika izbira vseh potrebščin
Ugodne cene

ŽAGA
in lesna trgovina

Josef Reiter's Erben

Konovece — Gonowetz

PLIBERK — BLEIBURG

Vsako množino okroglega lesa kupi
žagarsko podjetje

Ignacij Maček

PLIBERK — BLEIBURG

Obiščite vinsko poskušnjo na sejmu na travniku

v gostinskem podjetju **BREZNIK**

PLIBERK — BLEIBURG

Čas hiti in pod jesen gre. Gregorčič pravi, da čas noben ni kmetu ljubši kot jesen, ko spravlja zadnje plodove svojega napornega in vztrajnega dela. Predvsem se veseli, da je v glavnem končano najtežje kmečko delo, opravljeno v poletni vročini, pogosto pa ovirano zaradi neugodnega vremena. Letos pa se veseli tudi zaradi tega, ker je pridelek še precej zadovoljiv. Lahko trdimo, da so ljudje tudi v pliberški okolici zelo marljivi in delavni ter kaže, kakor da bi tekmovali, kdo bo prej dokončal kakšno delo. Res je, da je mnogo napornega dela odvzel stroj ter je razbremenil vola, konja in moža, vendar velja pri našem delovnem človeku še vedno načelo: izkoristiti dan in čas, ker na splošno primanjkuje delovnih moči na kmetih.

Samoumevno je, da se vsi, ki se peha-jo v trudu in znoju za vsakdanji kruh, veselijo gotovih dni, ki so namenjeni družabnosti, razvedrilu in sproščenju ter tudi poslovnim poslom. Taki dnevi, ki se jih veseli mlado in staro, so vsako leto v začetku septembra, dnevi pliberškega letnega sejma na travniku, katerega tradicija sega že stoletja nazaj ter se letos — kakor nas učijo razni dokumenti — ponavlja že 563-ič. Idilično obmejno me- stece Pliberk v severovzhodnem koncu Podjune je te dni v drhtečem pričakova- nju sejmskih slavnostnih dni.

Pliberk je prijetno mesto, ki ga vedno bolj odkrivajo tudi tujci in vedno bolj in bolj pridobiva na tujsko-prometnem po- menu. Temu namenu dobro služijo tudi nekatera ustrezajoče urejena gostinska podjetja, kakor pri Lamu in Brezniku, ter mikavna in tiha okolica. S pliberškega gradu, z griča, ki ga obkroža negovan angleški park, je čaroben razgled po oko- lici. V okolici pa so možnosti za prijetne sprehode med senčnatim smrekovim in borovim gozdom na Libič, na Komelj, v Šmarjeto, na Štibarjev vrh, na Belšak in v bližnje vasi. Ljubitelji planin pa lahko napravijo hvaležno turo na Peco. V bli- žini mesta je opremljeno tudi kopališče

Na travniku je veselja dovolj za mlado in staro

Avtomobilska delavnica
motorna vozila
kolesa
šivalni stroji
vodovodne instalacije
sanitarne naprave

Hans Visotschnig

PLIBERK — BLEIBURG

Dipl. ing. Albert Glawar

gradbeni mojster

PLIBERK — BLEIBURG

se priporoča
za izvedbo vseh gradbenih del.

Specialiteta - patentni svinjski hlevi

Kadar pridemo v Pliberk
obiščimo gostilno *Bruckenuwirt*
v Šmihelu pa gostilno *Sereer*

Milka Mlinar

gostilničarka

Prijazna postrežba — dobre kvalitete

Elektro HOLLAUF

PLIBERK — BLEIBURG

izdeluje točno in v zadovoljstvo vse
električne naprave, dobavlja elek-
trične potrebščine za kmetijstvo in
gospodinjstvo

Mesto se je odelo v prazniško obleko

Okusno, solidno in strokovnjaško
slika prostore

slikar **Janez Huter**

PLIBERK — BLEIBURG

Specerija, železnina, manufaktura,
kmetijski pridelki
in gradbeni material

Karl FERRA

PLIBERK — BLEIBURG

Bahnhofstrasse 16 in Postgasse 13
Tel. 219 in 220

ELEKTRO -
in radio-strokovna trgovina

Madritsch

PLIBERK — BLEIBURG

Vse elektro in UKW radijsko orodje,
plošče, električni štedilniki, hladilni-
ki, pralni stroji, sesalci za prah,
motorji in svetlobne naprave.

Schloßbräu

Kärntner Braustätte der
Göller-Brauerei AG
Sorgendorf bei Bleiburg

Ob sejmi in ob vsakem času pijemo
odlično pivo, ki ga proizvaja pivovarna
Sorgendorf